

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

NASTAVNI PLAN I PROGRAM
Akadska 2013/2014. godina

Sarajevo, 2013. godina

ODSJEK ZA HISTORIJU
Katedra za historiju
Katedra za historiju umjetnosti
Katedra za arheologiju

2013/2014. godina

I CIKLUS STUDIJA

Jednopedmetni studij

Studijska grupa: Historija

Dvopedmetni studij

Studijska grupa: Historija i druga studijska grupa

II CIKLUS STUDIJA

Jednopedmetni studij

Studijska grupa: Historija - nastavnički smjer

Dvopedmetni studij

Studijska grupa: Historija - nastavnički smjer i druga studijska grupa

I CIKLUS STUDIJA
ODSJEK ZA HISTORIJU
 Studijska grupa: **HISTORIJA**
 Jednopedmetni studij

1. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Uvod u historijsku nauku i pomoćne historijske discipline	Uvod u historijsku nauku	FIL HIS 135	4	0	0	6	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Historija drevnih civilizacija i klasičnog doba I	FIL HIS 107	5	1	6	16	
3.	HUMANISTIČKE NAUKE/ JEZICI I KNJIŽEVNOST/ FILOLOGIJA/ Klasična filologija	Osnove latinskog jezika I	FIL LAT 100	1	0	1	2	
		Osnove grčkog jezika I	FIL GRK 181					
4.	HUMANISTIČKE NAUKE/ FILOZOFIJA, Opća filozofija	Filozofija (opći predmet)	FIL FIL 100	1	0	1	2	
5.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	2	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik 1		1	0	1	2	
			Ukupno	24			30	

2. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Uvod u historijsku nauku i pomoćne historijske discipline	Pomoćne historijske discipline	FIL HIS 134	3	0	1	6	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Historija klasičnog doba II	FIL HIS 108	4	1	4	12	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Historija Ilira	FIL HIS 105	2	1	2	6	
4.	HUMANISTIČKE NAUKE/ JEZICI I KNJIŽEVNOST/ FILOLOGIJA/ Klasična filologija	Osnove latinskog jezika II	FIL LAT 101	1	0	1	2	
		Osnove grčkog jezika II	FIL GRK 182					
5.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	2	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik 2		1	0	1	2	
			Ukupno	24			30	

3. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Opća historija ranog srednjeg vijeka (V–XI st.)	FIL HIS 203	2	1	1	5	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Historija jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku	FIL HIS 221	2	1	1	5	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Bosna u ranom srednjem vijeku	FIL HIS 211	2	1	1	5	
4.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija jugoistočne Evrope u osmanskome periodu (do kraja 18. st.)	FIL HIS 225	4	1	3	9	
5.	Izborni predmeti sa fakultetske liste	Izborni predmeti sa fakultetske liste		2	0	0	2	
6.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Osmansko carstvo i Dubrovačka republika - IP	FIL HIS 263	1	0	1	2	
	Uvod u historijsku nauku i pomoćne historijske discipline	Arhivistička istraživanja - IP	FIL HIS 265					
7.	DRUŠTVENE NAUKE / ODGOJNE NAUKE: Opća pedagogija	Pedagogija 1	FIL PED 203	1	0	1	2	
			Ukupno	26			30	

4. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Opća historija razvijenog i kasnog srednjeg vijeka (XII–XVst.)	FIL HIS 206	2	1	1	5	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Historija jugoistočne Evrope u razvijenom srednjem vijeku	FIL HIS 223	2	1	1	5	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Bosna u razvijenom srednjem vijeku	FIL HIS 213	2	1	1	5	
4.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija BiH u osmanskome periodu (do kraja 18. st.)	FIL HIS 226	4	1	3	9	
5.	Izborni predmeti sa fakultetske liste	Izborni predmeti sa fakultetske liste		2	0	0	2	
6.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Smrt u srednjem vijeku - IP	FIL HIS 363	1	0	1	2	
	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Sandalj Hranić Kosača - IP	FIL HIS 361					
7.	DRUŠTVENE NAUKE / ODGOJNE NAUKE: Opća pedagogija	Pedagogija 2	FIL PED 204	1	0	1	2	
			Ukupno	26			30	

5. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Evropska i svjetska historija novog vijeka do 1918.	FIL HIS 303	6	1	2	10	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Jugoistočna Evropa od kraja 18. stoljeća do 1918. godine	FIL HIS 325	3	1	1	6	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija jugoistočne Evrope 1918–2000.	FIL HIS 326	3	1	2	6	
4.	Metodike nastavnih predmeta	Metodika nastave historije I	FIL HIS 310	2	0	0	4	
5.		Izborni predmeti sa fakultetske (vanjske) liste		2	0	0	2	
6.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Bosna i Hercegovina i njeni susjedi u 19. stoljeću - IP	FIL HIS 362	1	0	1	2	
	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Crkva bosanska - IP	FIL HIS 262					
			Ukupno	26			30	

6. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Evropska i svjetska savremena historija (1918–2000)	FIL HIS 302	6	1	2	9	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Bosna i Hercegovina od kraja 18. stoljeća do 1918. godine	FIL HIS 315	3	1	2	6	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija Bosne i Hercegovine (1918–2000)	FIL HIS 316	3	1	2	7	
4.	Metodike nastavnih predmeta	Metodika nastave historije II	FIL HIS 311	1	0	1	4	
5.		Završni diplomski rad	FIL HIS 399	0	2	0	4	
			Ukupno	25			30	

I CIKLUS STUDIJA**ODSJEK ZA HISTORIJU**

Dvopredmetni studij

Studijska grupa: **HISTORIJA I DRUGA STUDIJSKA GRUPA****1. SEMESTAR**

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Uvod u historijsku nauku i pomoćne historijske discipline	Uvod u historijsku nauku	FIL HIS 135	3	0	0	5	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Historija drevnih civilizacija i klasičnog doba I	FIL HIS 107	3	1	2	5	
3.	HUMANISTIČKE NAUKE/ JEZICI I KNJIŽEVNOST/ FILOLOGIJA/ Klasična filologija	Osnove latinskog jezika I	FIL LAT 100	1	0	1	2	
		Osnove grčkog jezika I	FIL GRK 181					
4.	HUMANISTIČKE NAUKE/ FILOZOFIJA, Opća filozofija	Filozofija (opći predmet)	FIL FIL 100	1	0	1	2	
5.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 1 (opći predmet)	FIL BHS 101	1	0	1	2	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik 1		1	0	1	2	
			Ukupno	11+6			30 (6+12+12)	

(U dvopredmetnom studiju kombinirane studijske grupe imaju zajedničke predmete. Nakon njih podjednako dijele ostatak časova i bodova.)

2. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Uvod u historijsku nauku i pomoćne historijske discipline	Pomoćne historijske discipline	FIL HIS 134	2	0	1	3	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Historija klasičnog doba II	FIL HIS 108	2	1	2	5	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Historija Ilira	FIL HIS 105	1	0	1	3	
4.	HUMANISTIČKE NAUKE/ JEZICI I KNJIŽEVNOST/ FILOLOGIJA/ Klasična filologija	Osnove latinskog jezika II	FIL LAT 101	1	0	1	2	
		Osnove grčkog jezika II	FIL GRK 182					
5.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA): BOSNISTIKA, KROATISTIKA, SRBISTIKA	Bosanski, Hrvatski, Srpski jezik 2 (opći predmet)	FIL BHS 102	1	0	1	2	
6.	HUMANISTIČKE NAUKE: NAUKA O JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI(FILOLOGIJA)	Strani jezik 2		1	0	1	2	
			Ukupno	12+4			30 (4+13+13)	

3. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Opća historija ranog srednjeg vijeka (V–XI st.)	FIL HIS 203	1	1	1	3	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Historija jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku	FIL HIS 221	1	1	1	3	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Bosna u ranom srednjem vijeku	FIL HIS 211	1	1	1	3	
4.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija jugoistočne Evrope u osmanskome periodu (do kraja 18. st.)	FIL HIS 225	2	1	1	5	
5.	DRUŠTVENE NAUKE / ODGOJNE NAUKE: Opća pedagogija	Pedagogija 1	FIL PED 203	1	0	1	2	
			Ukupno		13+2		30 (2+14+14)	

4. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Opća historija razvijenog i kasnog srednjeg vijeka (XII–XVst.)	FIL HIS 206	1	1	1	3	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Historija jugoistočne Evrope u razvijenom srednjem vijeku	FIL HIS 223	1	1	1	3	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Bosna u razvijenom srednjem vijeku	FIL HIS 213	1	1	1	3	
4.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija BiH u osmanskome periodu (do kraja 18. st.)	FIL HIS 226	2	1	1	5	
5.	DRUŠTVENE NAUKE / ODGOJNE NAUKE: Opća pedagogija, Pedagogija	Pedagogija 2	FIL PED 204	1	0	1	2	
			Ukupno		13+2		30 (2+14+14)	

5. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Evropska i svjetska historija novog vijeka do 1918.	FIL HIS 303	2	1	2	5	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Jugoistočna Evropa od kraja 18. stoljeća do 1918. godine	FIL HIS 325	2	1	1	4	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija jugoistočne Evrope 1918–2000.	FIL HIS 326	1	1	1	4	
4.	Metodike nastavnih predmeta	Metodika nastave historije I	FIL HIS 310	2	0	0	2	
			Ukupno		14		30 (15+15)	

6. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Evropska i svjetska savremena historija (1918–2000)	FIL HIS 302	2	1	1	4	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Bosna i Hercegovina od kraja 18. stoljeća do 1918. godine	FIL HIS 315	1	1	1	3	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija Bosne i Hercegovine (1918–2000)	FIL HIS 316	1	1	1	2	
4.	Metodike nastavnih predmeta	Metodika nastave historije II	FIL HIS 311	1	0	1	2	
5.		Završni diplomski rad	FIL HIS 399	0	2	0	4	
			Ukupno		14		30 (15+15)	

II CIKLUS STUDIJA**ODSJEK ZA HISTORIJU**Studijska grupa: **HISTORIJA - NASTAVNIČKI SMJER**

Jednopedmetni studij

1. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Civilizacije klasičnog doba Grčke i Rima	FIL HIS 410	1	1	2	5	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Bosna i Hercegovina u antičko doba	FIL HIS 411	1	1	1	3	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Odnos crkve i države u srednjem vijeku	FIL HIS 418 ¹	2	1	2	5	
4.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Bosansko društvo u srednjem vijeku	FIL HIS 412	1	1	2	5	
5.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni	FIL HIS 419 ²	2	0	2	4	
6.	Izborni predmeti sa fakultetske liste	Izborni predmeti sa fakultetske liste		2	0	0	2	
7.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Vojna organizacija u Osmanskom carstvu – IP	FIL HIS 468b	1	0	1	2	
	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Nacionalni mitovi na Balkanu - IP	FIL HIS 469a					
8.	DRUŠTVENE NAUKE / ODGOJNE NAUKE: Pedagogija, Didaktika	Temeljna nastavna umijeća	FIL PED 403	2	0	2	4	
			Ukupno	28			30	

2. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija osmanske kulture i civilizacije	FIL HIS 403	2	1	2	5	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Ličnosti evropske i svjetske historije novog vijeka (1500–1918)	FIL HIS 501	3	1	1	5	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Bosanskohercegovačko društvo od kraja 18. stoljeća do 1918.	FIL HIS 414	2	1	2	5	
4.	Metodika nastavnih predmeta	Metodika nastave historije za srednje škole I	FIL HIS 417	2	0	0	3	
7.	Izborni predmeti sa fakultetske liste	Izborni predmeti sa fakultetske liste		2	0	0	2	
8.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Stećci - IP	FIL HIS 566a	1	0	1	2	
	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Bosna i Dubrovnik u srednjem vijeku - IP	FIL HIS 466a					
5.	DRUŠTVENE NAUKE: Pedagogija, Didaktika	Komunikacija u nastavi	FIL PED 404	2	0	2	4	
6.	DRUŠTVENE NAUKE /Psihologija	Osnove psihologije	FIL PSI 409	2	0	0	4	
			Ukupno	27			30	

¹ Nova šifra: Ranije izborni (FIL HIS 467a), a sada obavezni predmet² Nova šifra: Ranije izborni (FIL HIS 561), a sada obavezni predmet

3. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Društvo i ekonomija u osmanskoj Bosni od 15. do kraja 18. stoljeća	FIL HIS 413	2	1	2	5	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Političke ideologije u 20. stoljeću	FIL HIS 505	5	1	2	8	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Savremena historija Bosne i Hercegovine	FIL HIS 514	3	1	2	6	
4.	Metodika nastavnih predmeta	Metodika nastave historije za srednje škole II	FIL HIS 517	1	0	1	4	
5.	Izborni predmeti sa fakultetske liste	Izborni predmeti sa fakultetske liste		2	0	0	2	
6.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Bosna i Hercegovina u međunarodnim odnosima u 19. stoljeću - IP	FIL HIS 569a	1	0	1	2	
	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Identiteti na Balkanu - IP	FIL HIS 569b					
7.	DRUŠTVENE NAUKE: Psihologija	Odabrane teme iz primjenjene psihologije	FIL PSI 509	1	0	1	3	
			Ukupno	27			30	

4. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Uvod u historijsku nauku i pomoćne historijske discipline	Metodologija historijskih istraživanja	FIL HIS 536	4	0	0	6	
2.		Završni magistarski rad	FIL HIS 599	0	16	0	24	
			Ukupno	20			30	

II CIKLUS STUDIJA
ODSJEK ZA HISTORIJU

Dvopredmetni studij

Studijska grupa: **HISTORIJA- NASTAVNIČKI SMJER I DRUGA STUDIJSKA GRUPA**

1. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Civilizacije klasičnog doba Grčke i Rima	FIL HIS 410	1	1	1	3	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija - stari vijek	Bosna i Hercegovina u antičko doba	FIL HIS 411	1	0	1	2	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Odnos crkve i države u srednjem vijeku	FIL HIS 418 ³	1	0	1	3	
4.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Bosansko društvo u srednjem vijeku	FIL HIS 412	1	1	1	3	
5.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – srednji vijek	Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni	FIL HIS 419 ⁴	1	0	1	2	
6.	DRUŠTVENE NAUKE: Pedagogija, Didaktika	Temeljna nastavna umijeća	FIL PED 403	2	0	2	4	
			Ukupno	12+4			30 (4+13+13)	

2. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Historija osmanske kulture i civilizacije	FIL HIS 403	2	1	1	3	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Ličnosti evropske i svjetske historije novog vijeka (1500–1918)	FIL HIS 501	1	1	1	3	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Bosanskohercegovačko društvo od kraja 18. stoljeća do 1918.	FIL HIS 414	1	1	1	3	
4.	Metodike nastavnih predmeta	Metodika nastave historije za srednje škole I	FIL HIS 417	2	0	0	2	
5.	DRUŠTVENE NAUKE: Pedagogija, Didaktika	Komunikacija u nastavi	FIL PED 404	2	0	2	4	
6.	DRUŠTVENE NAUKE: Psihologija	Osnove psihologije	FIL PSI 409	2	0	0	4	
			Ukupno	12+6			30 (8+11+11)	

³ Nova šifra: Ranije izborni (FIL HIS 467a), a sada obavezni predmet

⁴ Nova šifra: Ranije izborni (FIL HIS 561), a sada obavezni predmet

3. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Društvo i ekonomija u osmanskoj Bosni od 15. do kraja 18. stoljeća	FIL HIS 413	2	1	1	4	
2.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Političke ideologije u 20. stoljeću	FIL HIS 505	3	1	1	5	
3.	Svjetska i bosanskohercegovačka historija – novi vijek i savremeno doba	Savremena historija Bosne i Hercegovine	FIL HIS 514	2	1	1	4	
4.	Metodike nastavnih predmeta	Metodika nastave historije za srednje škole II	FIL HIS 517	0	0	2	2	
5.	DRUŠTVENE NAUKE: Psihologija	Odabrane teme iz primjenjene psihologije	FIL PSI 509	1	0	1	3	
			Ukupno		15+2		30 (3+15+12)	

4. SEMESTAR

RB	HUMANISTIČKE NAUKE / HISTORIJA	NAZIV PREDMETA	ŠIFRA	P	S	V	ECTS	USLOVNI PREDMET
1.	Uvod u historijsku nauku i pomoćne historijske discipline	Metodologija historijskih istraživanja	FIL HIS 536	4	0	0	5	
2.		Završni magistarski rad	FIL HIS 599	0	10	0	10	
			Ukupno		14		30 (15+15)	

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Uvod u historijsku nauku; FIL HIS 135
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (4P), 6 ECTS / DP: (3P) 5 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Osnovni je zadatak ovoga kolegija sistematizacija znanja i upoznavanje studenata s razvojem historijske misli kako bi oni već na prvoj godini mogli pratiti i kritički promatrati rezultate do kojih je historija došla u svom hodu ka samostalnoj naučnoj disciplini. Upoznavanje studenata s razvojem historijske metode kroz historiju, sa stupnjevima istraživačkog postupka, odnosno o zanatu historičara i općim principima naučnog rada.
Sadržaj predmeta: Osnovni pojmovi u historijskoj nauci. Antička historiografija. Srednjovjekovna historiografija (latinskog Zapada, grčkog Bizanta i arapska). Historiografija od humanizma do neohumanizma (XV-XVIII st.): razvoj historiografije u doba humanizma, reformacije i protureformacije, erudicije i prosvjetiteljstva. Filozofsko shvatanje historije. Tradicionalna historiografija XIX st.: razvoj historiografije u doba romantizma. Historijska škola Leopolda Rankea. Sociološko shvatanje historije. Marksistička historiografija. Historiografija XX st. u Francuskoj, Njemačkoj, Engleskoj i SAD-u, te rusko-sovjetska historiografija XIX i XX st. Pojam historijske metode, tehnike. Historijsko mišljenje i kako se ono gradi. Spoznajni proces u historijskom istraživanju; predmet i sredstva spoznaje. Izvori pozitivnog znanja u historiji sa posebnim osvrtom na historijske izvore: pojam, klasifikacija i kriteriji za klasifikaciju historijskih izvora. Stupnjevi istraživačkog postupka: heuristika, kritika izvora, interpretacija podataka i prezentiranje rezultata. O sintezi kao metodu u historiji. Opći principi naučnog rada.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Gross, M. (1996) <i>Suvremena historiografija, Korijeni, postignuća, traganja</i>. Zagreb.
2. Hallet, C. E. (2004) <i>Šta je to povijest</i>. Zagreb.
3. Karbonel, Š. O. (1999) <i>Istoriografija</i>. Beograd.
4. Đurđev, Đ. (2002) <i>Na zastarelim stranputicama</i>. Sarajevo.
5. Sarić, M. (1989) <i>Opći principi naučnog rada</i>. Beograd.
6. Šamić, M. (1990) <i>Kako nastaje naučno djelo</i>, Osmo izdanje. Sarajevo.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bloch, M. (1970) Apologija istorijske nauke. Treći program Radio Beograda. Proljeće 1970. 303-328.
2. Brodel, F. (1992) <i>Spisi o istoriji</i>. Beograd.
3. Đurđev, B. (1980) <i>Razvitak čovječanstva i društvo</i>. Novi Sad.
4. Mitrović, A. (1991) <i>Raspravljanje sa Klio, o istoriji, istorijskoj svijesti i istoriografiji</i>. Sarajevo.
5. Mitrović, A. (1996) <i>Propitivanje Klio</i>. Beograd.
6. Ćirković, S. (2007) <i>O istoriografiji i metodologiji</i>. Beograd.
7. Hobsbawm, E. (2002) „Uvod (kako se tradicija izmišlja)”. U: <i>Izmišljanje tradicije</i>. Beograd.
8. Šušnjić, Đ. (1999) <i>Metodologija nauke, kritika nauke</i>. Beograd.
9. Vujević, M. (1988) <i>Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih nauka</i>. Zagreb.
10. Webber, M. (1986) <i>Metodologija društvenih nauka</i>. Zagreb: Globus.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija drevnih civilizacija i klasičnog doba I; FIL HIS 107
Semestar, broj sati i broj bodova: JP (5P + 1S + 6V), 16 ECTS / DP : (3P+1S + 2V), 5 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj predmeta je da se studenti na jednoj strani upoznaju sa tekovinama (historija, arheologija, umjetnost) drevnih civilizacija (Egipat, Mezopotamija, Hetiti, Fenikija, Izrael, Palestina, Persija, Indija, Kina), od pojave pisma sve do završetka antičkog perioda. Na drugoj strani studenti treba da ovladaju znanjem o razvitku egejsko – grčke (helenske) civilizacije.
Sadržaj predmeta: Predmet se sastoji iz dvije cjeline i to: I. Historija drevnih civilizacija. Upoznavanje sa literaturom i njen pregled. Izvorna građa (pisana i materijalna). Opći pojam Starog istoka, geografski smještaj, regionalna podjela i osnovne karakteristike Starog istoka. Egipatska civilizacija (Tinisko doba, Stara, Srednja i Nova država, Saisko doba), Mezopotamija (Sumersko-akadsko doba, Babilon, Asirija), Hetiti, Fenikija, Kaanan, Perzija, Indija, Kina. II. Historija klasičnog doba (stara Grčka). Upoznavanje sa literaturom. Historijska topografija Stare Grčke. Izvorna građa. Periodizacija i kronologija grčke historije. Minojska civilizacija (pismo, umjetnost, religija, arhitektura). Troja, Mikena (arhitektura, umjetnost, pismo, kultura). Dorska seoba. Homerska Grčka. Grčka u arhajsko doba. Grčka kolonizacija VIII.- VI. st. e. Razvitak Atene do početka V. st. p. n. e. Grčko-perzijski ratovi. Perikle. Peloponeski rat, Grčka u prvoj polovini IV. st. e. Uspon Makedonije i propast nezavisnosti Grčke. Aleksandar Makedonski i stvaranje helenističkih država. Uzrok i propast nezavisnosti stare Grčke. Aleksandar Makedonski i njegovi ratovi. Ratovi među dijadosima i stvaranje helenističkih država. Država Seleukida. Helenistički Egipat. Makedonija i Grčka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. V. I. Avdijev, <i>Istorija Starog Istoka</i>, Beograd, 1952.
2. G. Novak, <i>Egipat</i>, Zagreb, 1967; I. Uranić, <i>Stari Egipat</i>, Zagreb 2002.
3. The Times, <i>Atlas svjetske historije</i>.
4. V. V. Struve-D. P. Kalistov, <i>Stara Grčka</i>, Sarajevo, 1959.
5. F. Papazoglu, <i>Istorija helenizma</i>, Beograd, 1967.
6. F. Papazoglu, <i>Istorija helenizma, Vladavina Aleksandra Velikog-Doba dijadoha</i>, Beograd 1995.
7. Kreissig, <i>Povijest helenizma</i>, Zagreb, 1987.
8. Homer, <i>Ilijada i Odiseja</i>.
9. R. Grevs, <i>Grčki mitovi</i>, Beograd, 1969.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Z. Kosidovski, <i>Biblijske legende</i>, Beograd 2002.
2. <i>Historija čovječanstva</i>, Tom II, sv. 1-2, Zagreb, 1969.
3. A.P. Ranovič, <i>Helenizam i njegova istorijska uloga</i>, Sarajevo 1962.
4. <i>Okfordska istorija Grčke i helenističkog sveta</i>, Beograd, 1999.
5. D. Brujić, <i>Vodič kroz svet antike</i>, Beograd, 2002.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA ROMANISTIKU

Naziv predmeta i šifra: <i>Osnove latinskog jezika I</i> ; FIL LAT 100
Semestar, broj sati i broj bodova: I. semestar; (1P + 1V), 2 ECTS / DP: (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: upoznavanje s fonološkim i morfološkim kategorijama latinskog jezika te osposobljenje prepoznavanja istih u tekstu.
Sadržaj predmeta: Latinsko pismo: grafije i izgovor; latinska morfologija: imena: deklinacije imenica i pridjeva; glagoli: tvorba prezentske osnove.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obvezna literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. Gortan-Gorski-Pauš, <i>Elementa Latina</i>, Školska knjiga, Zagreb 2004.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Gortan-Gorski-Pauš, <i>Latinska gramatika</i>, Školska knjiga, Zagreb 1987
2. <i>200 latinskih glagola i njihove složenice u svim oblicima konjugacije</i>, Priredila Margareta Gašparović, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
3. Hans H. C̄erberg, <i>Lingua Latina per se illustrata (pars prima: Familia Romana,)</i>, Domus Latina, 1991. (odabrani tekstovi)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA ROMANISTIKU

Naziv predmeta i šifra: <i>Osnove grčkog jezika I</i> ; FIL GRK 181
Semestar, broj sati i broj bodova: I. semestar; JP: (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V), 2ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog deklinacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik
Sadržaj predmeta: Tumači se i uvježbava grčki alfabet, fonologija i morfologija nominalnih tvorbi u grčkom jeziku : vrste riječi, vrste i osobnosti naglasaka, deklinacija imenica, pridjeva, zamjenica. Uvježbavaju se pravila pisanja, čitanja i izgovaranja, te prepoznavanje oblika prema osnovi i nastavku. Studenti trebaju savladati izgovor i akcentuaciju riječi te intonaciju rečenice. U prevođenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak određivanju padežnih oblika pojedinih deklinacija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obvezna literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. D. Sabadoš-M. Sironjić-Z. Zmajlović, <i>Grčka vježbenica</i>, Školska knjiga, Zagreb 2003
2. Zdravka Martinić-Jerčić – Dubravka Matković, <i>Prometej</i>: udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb 2003.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. August Musić – Niko Majnarić, <i>Gramatika grčkog jezika</i>, Školska knjiga, Zagreb 1996
2. Stjepan Senc, <i>Grčko-hrvatski rječnik</i>, Zagreb, 1988. (reprint iz 1910)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA FILOZOFIJU

Naziv predmeta i šifra: Filozofija; FIL FIL 100
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2ECTS Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Studenti/ce se upoznaju sa (1) mjestom i ulogom filozofije u korpusu ljudskog znanja i (2) njenim odnosom prema znanostima, kako prirodnim tako društvenim i tehničkim. Ovladavanje sadržajima predmeta pruža studentima/cama osnovna znanja o filozofiji i sposobnost kritičkog mišljenja.
Sadržaj predmeta: studenti se upoznaju sa filozofijskim disciplinama (ontologija, gnoseologija, etika, estetika, logika, aksiologija). Analizira se posebnost tematike i pristupa problemu unutar svake pojedinačne discipline. Studenti se dalje upoznaju sa epohama u povijesti filozofije, kao i sa ključnim filozofijskim pravcima i školama. Analiziraju se determinirajući kriteriji koji su uticali na ove podjele i klasifikacije. U komparativnom pristupu ukazuje se na filozofska pitanja i odgovore koji su nastali u istočno-azijskom svijetu, u arapskom svijetu, u Indiji i Kini, i na pitanja i odgovore koji su nastali u filozofskoj tradiciji zapadno-evropskog svijeta. Filozofija se ovdje posmatra kao dostignuta ravan racionalnog i metodskog rješavanja problema i donošenja odluka u svjetskim razmjerima kao opšte čovječansko dobro, a ne kao tzv.helensko čudo nastalo kod jednog evropskog naroda u jednom periodu razvoja čovječanstva uopšte. Studenti se dalje uvode u filozofsku refleksiju o prirodi, o čovjeku, o religiji, o znanosti, o umjetnosti itd. Dalje se kroz predavanja i vježbe ukazuje na odnos između filozofije i drugih znanosti i znanstvenih disciplina. Objasnjava se posebnost disciplina kao što su filozofija jezika, filozofija uma, filozofija prirode, filozofija znanosti, filozofija biologije, filozofija matematike, filozofija filma, itd. Na kraju semestra analizira se i diskutira status i dometi filozofije u modernom društvu. Otvara se pitanje o budućnosti filozofije.
Preduvjeti za upis predmeta : nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Erl, Vilijem Džejms (2005). Uvod u filozofiju. Beograd, Dereta.
2. Blackburn, Simon (2002). Poziv na misao. Poticajni uvod u filozofiju. Zagreb, AGM.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Filipović, Vladimir (1965). Filozofski rječnik. Zagreb, Matica hrvatska.
2. Nagel, Thomas (2002). Što sve to znači? Vrlo kratak uvod u filozofiju. Zagreb, Kruzak.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK

Naziv predmeta i šifra: Bosanski jezik I/ Hrvatski jezik I/ Srpski jezik I; FIL BHS 101 za KOB, HIST, KBH, HUM
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ECTS Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Student treba ovladati pravopisnim pravilima. Usvajanje znanja vezanih za gramatičku strukturu i pravopis vodi ka njegovanju vlastitog jezičkog izraza, što je jedan od bitnih uvjeta za profesiju kojoj će kandidat pripadati poslije završenog fakulteta. Cilj vježbi jeste smanjiti broj jezičkih nedoumica. Provode se govorne i pismene vježbe, razgovara o jezičkim pitanjima. Na vježbama se stalno provode kvizovi i analizira pravopisna problematika.
Sadržaj predmeta: Nastava je podređena savladavanju pravopisne problematike. Obavještenja o pravopisnoj normi daju se u kombinaciji s nastavom gramatike, upravo uz upoznavanje pojedinih jezičkih kategorija i postupaka za koje su vezane pravopisne intervencije. Od upoznavanja pravopisnih pravila do ispravnog postupanja mogu dovesti samo pogodne i sistematične pravopisne vježbe. I one podjednako pripadaju nastavi gramatike i nastavi pismenosti, s tim što posebno obavezuju da se nastava gramatike usmjeri prema praksi pisanja. Kada se ima u vidu da se obuka u pismenom i usmenom izražavanju obavlja tokom čitavog života, a ne samo tokom školovanja, onda svi oblici vježbanja mogu dobiti valjanu primjenu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: Aktuelni pravopisi – prema izboru standardnog jezika: <ol style="list-style-type: none">
1. Senahid Halilović, <i>Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole</i>. Zenica: Dom štampe. 1999.
2. Babić - Finka - Moguš, <i>Hrvatski pravopis</i>, Školska knjiga, Zagreb, 2001.
3. Pešikan - Pižurica - Jerković, <i>Pravopis srpskog jezika</i>, Novi Sad, Matica srpska, 1993.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Hasnija Muratagić-Tuna, <i>Bosanski, hrvatski, srpski, aktuelni pravopisi</i>, Bosansko filološko društvo, Sarajevo, 2005.
2. Ljiljana Jojić, <i>Pravopisni priručnik (dodatak Velikom rječniku hrvatskoga jezika)</i>, Novi liber, Zagreb 2003.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA ANGLISTIKU

Naziv predmeta i šifra: Engleski jezik 1; FIL ANG 105
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa osnovnim gramatičkim strukturama (vrste riječi i osnovne rečenične strukture) i leksikom na nivou srednjeg stepena poznavanja engleskog jezika, radi lakšeg razumijevanja tekstova općeg karaktera. Ovim bi se studenti pripremili i za nastavu iz predmeta <i>Opći engleski 2</i> , čiji je osnovni cilj produbljivanje postojećeg znanja i priprema studenata za samostalan rad na tekstovima iz struke.
Sadržaj predmeta: Kolegij se sastoji iz tri međusobno povezane cjeline: pregled gramatike engleskog jezika na nivou vrste riječi (morfologija), pregled gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture (sintaksa), te razumijevanje tekstova. Nastava u vezi sa ponavljanjem pregleda gramatike zamišljena je u vidu predavanja i prpratnih vježbi na sljedeće tematske podcjeline: 1. Glagoli; 2. Imenice; 3. Priedjvi; 4. Prilozi; 5. Zamjenice; 6. Član; 7. Brojevi; 8. Rečenica. Sve tematske cjeline podrazumijevaju obradu sa aspekta specifičnosti podjela, osobina, tvorbi, pravilnosti-nepravilnosti i sl. Nastava za treći segmet kolegija (razumijevanje tekstova) vrši se isključivo na satima vježbi. Težište vježbi usmjereno je ka pronalaženju glavne ideje teksta, razumijevanju strukture i organizacije teksta, te prepoznavanju gramatičkih oblika i struktura.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Grgić, Berislav i Brihta, Jolanda. <i>Engleska gramatika za svakoga</i>. Školska knjiga Zagreb, 1986.
2. Murphy, Raymond. <i>English Grammar in Use</i>. Cambridge University Press, Cambridge, 1999.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Side, Richard i Wellman, Guy. <i>Grammar and Vocabulary for Cambridge Advances and Proficiency</i>. Pearson Education Limited, Harlow, 1999.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA ROMANISTIKU

Naziv predmeta i šifra: Francuski jezik 1; FIL ROM 104
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V), 2ETC. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje se fonetskim sistemom francuskog jezika; osnovne gramatičke kategorije: određeni, neodređeni član, imenice, pridjevi, prijedlozi, lične zamjenice, brojevi, partitivni član, prezent indikativa glagola, perfekat i futur, upitna forma, najfrekventniji nepravilni glagoli.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Y. Berchiche, M. Dubois, R. Mimran, <i>Cours de la Sorbonne, langue et civilisation françaises</i>, Clé International, Paris, 2000
2. Annie Monnerie-Goarin, Evelyne Sirejols, <i>Champion I</i>, Clé International, Paris, 2001.
3. Aline Volte, <i>Belleville I</i>, Clé International, Paris, 2004.
Dodatna i preporučena literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. Sylvie Poisson-Quinton, C. Huet-Ogle, Roxane B : <i>Grammaire expliquée du français</i>, Précis de grammaire - niveau débutant, Clé International, Paris, 2003;
2. Alina Kostucki, Gracia Merlo, <i>Grammaire progressive du français</i>, Clé International, Paris, 2004.
3. Maïa Gregoire, <i>Grammaire progressive du français</i>, Clé International, Paris, 1995.
4. Vlado Drašković, <i>Gramatika francuskog jezika za osnovnu školu</i>, Beograd, 1982.
5. Dodatna literatura se utvrđuje na početku svake akademske godine

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA GERMANISTIKU

Naziv predmeta i šifra: Njemački jezik 1; FIL GER 103
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS / DP: (1P + 1V) 2 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar, 2 sata sedmično
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Cilj nastave Njemačkog jezika 1 kao općeg predmeta jeste produbljivanje znanja stečenog u dosadašnjem obrazovanju i osposobljavanje studenata za razumijevanje tekstova slušanjem i čitanjem te za produktivno bavljenje obrađenim temama (nivo A.2.2 Europskog referentnog okvira).
Sadržaj predmeta: Tematske cjeline: Gewohnte Verhältnisse, Erinnerungen, Aus der deutschen Geschichte, Reisen und Hotels sa komunikativnim kompetencijama: govoriti o vlastitim željama, opisati uvjete stanovanja, govoriti o biografiji poznatih ličnosti, o sjećanjima i poznatim događajima iz prošlosti, rezervirati sobu u hotelu, planirati obilazak nekog grada i govoriti o istom, razumjeti turistički prospekt i samostalno napraviti isti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Dallapiazza, R.-M., Jan von E., Blüggel, B., Schümann, A. , (2011), Tangram aktuell 2, Lektion 5-8, Niveau A2/2, Hueber Verlag, Ismaning

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA SLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOST

Naziv predmeta i šifra: Ruski jezik 1; FIL SLA 103
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Osnovni cilj nastave ruskog jezika kao općeg predmeta na početnom nivou je ovladavanje ruskim jezikom kao sredstvom komuniciranja u okviru tematike, leksike i gramatike, predviđene programom.
Sadržaj predmeta: Fonetski sistem ruskog jezika. Ruska grafija i ortografija. Usvajanje leksičkog i gramatičkog minimuma predviđenog programom ostvaruje se različitim tipovima vježbi i zadataka. Vježbe podrazumijevaju i bolje upoznavanje s ruskom kulturom korištenjem različitih didaktičkih audio i video materijala.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. L.V. Miller, L.V.Politova. <i>Žili-byli...;12 urokov ruskoga jazyka</i>,
2. <i>Bazovyj uroven', učebnik</i>, Sankt-Peterburg, 2007.
3. R. F. Poljanec. <i>Pregled gramatike ruskoga jezika</i>, Školska knjiga Zagreb, 1967.
Dotatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. B. Tošović. <i>Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom</i>. Sarajevo, Svjetlost1990.
2. I. K. Gapočka. <i>Ja čitaju po-ruski</i>, Moskva, 2006.
3. Katnić-Bakaršić, M., Moranjak-Bamburač, N., Tanović, I. (1990) <i>Ruski jezik. Udžbenik za V razred osnovne škole</i>. Sarajevo: Svjetlost.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Pomoćne historijske discipline; FIL HIS 134
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar; JP : (3P + 1V), 6 ECTS / DP : (2P + 1V) 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je ovoga kolegija upoznavanje studenata s nastankom i razvojem osnovnih pomoćnih historijskih disciplina i njihovim značajem u istraživačkom radu historičara.
Sadržaj predmeta: Paleografija: nastanak i razvoj. Materijali i pribor za pisanje. Pojava pisma. Latinsko, ćirilsko i glagoljsko pismo. Bosančica. Diplomatika: nastanak i razvoj. Diploma-isprava i njene unutrašnje i vanjske karakteristike (osnovni dijelovi isprave). Podjela isprava po mjestu nastanka i pravnom sadržaju. Falsifikati. Kancelarije i notarijati. Hronologija: osnove izučavanja vremena kroz historiju. Osnovni dijelovi datuma. Određivanje dana u mjesecu (kalende, none, ide). Kontrolni elementi datuma (indikcije, epakte i konkurente, zlatni broj). Počeci brojanja godina (ere) i počeci novih godina (stilovi). Nastanak i razvoj sfragistike, numizmatike i heraldike s posebnim osvrtom na bosanske pečate, novce i grbove.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Antoljak, S. (1971) <i>Pomoćne istorijske nauke</i>. Kraljevo.
2. Novak, V. (1952) <i>Latinska paleografija</i>. Beograd.
3. Stipišić, J. (1972, 1991) <i>Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi</i>. Zagreb.
4. Zmajčić, B. (1971) <i>Heraldika, sfragistika, genealogija</i>. Zagreb.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Anđelić, P. (1970) <i>Srednjovjekovni pečati u BiH</i>. Sarajevo.
2. Babić, A. (1933) „Kancelarija bosanskih vladara”. U: <i>Kalendar Napredak</i>. Sarajevo. 156-160.
3. Mikulić, P. (2000) Bosanski i humski iluminirani rukopisi, <i>Bosna Franciscana</i>. VIII/13. Sarajevo. 134-176.
4. Rački, F. (1890) <i>Stari grb bosanski</i>. Rad JAZU, C. Zagreb.
5. Rengjeo, I. (1944) Novci bosanskih banova i kraljeva, <i>GZM</i>. God. LV. Sarajevo. 237-291.
6. Truhelka, Č. (1889) Bosančica. <i>GZM</i>. God. I, 65–83.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija klasičnog doba II; FIL HIS 108
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (4P + 1S + 4 V), 12 ECTS / DP : (2P+1S+2V), 5 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Student treba da ovlada znanjem o historiji rimskog svijeta, kao i da stekne vještine i znanja kojom može da razumije baštinu toga svijeta kroz njegov 12-stoljetni period.
Sadržaj predmeta: Literatura i stupnjevi istraženosti. Izvorna građa. Zemljopis prostora koji je zahvatao rimski svijet. Konteksti drevnog Mediterana i protohistorijske Europe. Indoeuropljani. Periodizacija i kronologija rimske historije. Italija u prvoj polovici I. milenijuma stare ere. Italski narodi. Etrurska civilizacija i njen utjecaj na rani rimski svijet. Grčka kolonizacija u Italija i Siciliji. Osnivanje Rima. Rimska kraljevina. Rana Republika. Srednja Republika. Punski ratovi. Agrarna kriza. Kasna Republika. Uvođenje principata. Augustovo doba. Doba principata. Doba dominata. Politički sustavi rimskog svijeta. Ekonomika rimskog svijeta. Kultura i umjetnost rimskog svijeta. Religija i širenje orijentalnih kultova. Pojava kršćanstva.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. S. Mesihović, <i>Skripta za historiju starog Rima</i>, 2012.
2. N. A. Maškin, <i>Istorija Starog Rima</i>, Beograd 1951.
3. <i>Oksfordska istorija Rimskog sveta</i>, Beograd, 1999.
4. D. Brujić, <i>Vodič kroz svet antike</i>, Beograd, 2002.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija Ilira; FIL HIS 105
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar JP: (2P+1S+2V), 6 ECTS / DP: (1P+1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti trebaju da ovladaju adekvatnim znanjem o ilirskom svijetu u kontekstu razvitka klasične civilizacije Grčke i Rima i posebno njegovom uklapanju u tekovine navedene civilizacije.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa literaturom. Zemljopisni kontekst. Problem ilirskog etničkog kompleksa. Izvorna građa. Topografija ilirskih naroda. Odnos prema paleobalkanskom supstratu, tračkom, skitskom i posebno helenskom susjedu. Autarijatska politija. Grčka kolonizacija na srednjem Jadranu. Keltska najezda i Skordisci. Kraljevina dinastije Agronida. Rimsko-ilirski ratovi. Ratovi sa Delmatima i Japodima. Oktavijanov pohod 35-33 god. p. n. e. Provincija Ilirik. Veliki Ilirski ustanak od 6 do 9 god. n. e. Podjela jedinstvene provincije. Peregrinske <i>civitates</i> i jedinice municipalne organizacije. Kulturni, ekonomski i društveni razvitak. Religija Ilirika. Ilirski supstrat u nastanku ranosrednjovjekovnih sklavinija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. A. Stipčević, <i>Iliri</i>, Zagreb;
2. <i>Kulturna istorija BiH</i>, Sarajevo, 1966 (doba prahistorije i antike);
3. <i>BiH od najstarijih vremena do kraja II svjetskog rata</i>, (doba prahistorije i antike), Sarajevo 1994;
4. J. J. Wilkes, <i>Iliri</i>, Split, 2001;
5. P. Cabanes, <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>, Zagreb, 2002;
6. S. Mesihović, <i>Ilirike</i>, Sarajevo, 2012;
7. S. Mesihović, <i>Rimski vuk i ilirska zmija. Posljednja borba</i>, Sarajevo, 2011

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA ROMANISTIKU

Naziv predmeta i šifra: <i>Osnove latinskog jezika II</i> ; FIL LAT 101
Semestari broj sati i broj bodova: II. semestar; JP: (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obvezan
Cilj predmeta: opširnije zahvatiti u latinski glagolski sustav i sintaktičke konstrukcije te uočiti povezanosti sa modernim romanskim jezicima (romanske etimologije). Isto tako, kada je u pitanju studij povijesti i/ili arheologije, cilj je upoznati se sa najstarijim natpisima rimskog područja, a time i s arhajskim latinskim, rimskom onomastikom i epigrafikom.
Sadržaj predmeta: Latinska morfologija: zamjenice, tvorba komparativa pridjeva i priloga; morfološke kategorije glagola; sintaktička upotreba infinitiva i participia.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Osnove latinskog jezika I</i>
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Udžbenici: <ol style="list-style-type: none">
1. Gortan-Gorski-Pauš, <i>Elementa Latina</i>, Školska knjiga, Zagreb, 2004.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Gortan-Gorski-Pauš, <i>Latinska gramatika</i>, Školska knjiga, Zagreb 1987.
2. <i>200 latinskih glagola i njihove složenice u svim oblicima konjugacije</i>, Priredila Margareta Gašparović, ŠK, Zagreb, 2001.
3. Hans H. Cœrberg, <i>Lingua Latina per se illustrata (pars prima: Familia Romana,)</i>, Domus Latina, 1991. (odabrani tekstovi)
4. <i>Iulii Obsequentis ab anno Urbis conditae DV prodigiorum liber</i> (odabrani tekstovi za studente povijesti)
5. <i>Corpus Inscriptionum Latinorum</i> (odabrani natpisi za studente povijesti)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA ROMANISTIKU

Naziv predmeta i šifra: <i>Osnove grčkog jezika II</i> ; FIL GRK 182
Semestari broj sati i broj bodova: II. semestar; JP: (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Pravilno čitanje i pisanje grčkih riječi te prepoznavanje i točna analiza morfoloških oblika unutar grčkog deklinacijskog sustava; na temelju toga snalaženje u predočenom grčkom tekstu, razumijevanje sadržaja i sposobnost samostalnog prijevoda jednostavnih rečenica na materinji jezik.
Sadržaj predmeta: Nastavlja se s tumačenjem i uvježbavanjem morfologije nominalnih tvorbi u grčkom jeziku: deklinacija imenica, pridjeva, te <i>verba contracta</i> participia. Uvježbava se korektno čitanje i pisanje grčkih riječi i prepoznavanje oblika prema osnovi i nastavku. Studenti trebaju svladati izgovor i akcentuaciju riječi te intonaciju rečenice. U prevođenju i gramatičkoj analizi zadanog teksta stavlja se naglasak određivanju padežnih i glagolskih oblika pojedinih riječi.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Osnove grčkog jezika I</i>
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja
Obavezna literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. D. Sabadoš-M. Sironjić-Z. Zmajlović, <i>Grčka vježbenica</i>, Školska knjiga, Zagreb 2003
2. Zdravka Martinić-Jerčić – Dubravka Matković, <i>Prometej</i>: udžbenik grčkog jezika za 1. i 2. godinu učenja, Školska knjiga, Zagreb 2003.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. August Musić – Niko Majnarić, <i>Gramatika grčkog jezika</i>, Školska knjiga, Zagreb 1996.
2. Stjepan Senc, <i>Grčko-hrvatski rječnik</i>, Zagreb, 1988. (reprint iz 1910)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK

Naziv predmeta i šifra: Bosanski jezik II/ Hrvatski jezik II/ Srpski jezik II; FIL BHS 102 za KOB, HIST, KBH, HUM
Semestari broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V) , 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Usvajanje znanja vezanih za sintaksu te njegovanje vlastitog jezičkog izraza.
Sadržaj predmeta: U ovom semestru posebna pažnja posvećuje se naučnom funkcionalnom stilu, tehnikama citiranja i parafraziranja, preporukama za izradu bibliografije u skladu sa principima MLA. U okviru predmeta izučava se sintaksička struktura: sintaksema, sintagma, složena rečenica, vezani tekst (diskurs). Studenti se na vježbama uvode u tehniku pisanja naučnog teksta. Analiziraju se njihovi samostalni radovi.
Preuvjeti za upis predmeta: nema
Načini provjere znanja na vježbama: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Halilović, S. (1996). <i>Pravopis bosanskoga jezika</i>. Sarajevo: Preporod.
2. Halilović, S. (1999). <i>Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole</i>. Zenica: Dom štampe.
3. Babić, S. - Finka, B. - Moguš, M. (1995. ili novije izdanje). <i>Hrvatski pravopis</i>. Zagreb: Školska knjiga.
4. Pešikan, M. - Jerković, J. - Pižurica, M. (1993). <i>Pravopis srpskoga jezika</i>. Novi Sad: Matica srpska.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bulić, R. (1999). <i>Bosanski jezik u praksi i normi</i>. Tuzla: Printcom.
2. Bulić, R. (2009). <i>Rječnik pravopisnih, obličkih i akcenatskih nedoumica u standardnome bosanskom jeziku</i>. Tuzla: Bosanska riječ

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA ANGLISTIKU

Naziv predmeta i šifra: Engleski jezik 2; FIL ANG 106
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Revizija i produbljivanje već postojećeg znanja studenata iz osnovni gramatičkih struktura (vrste riječi, rečenične strukture); osposobljavanje studenata da vladaju općom i stručnom leksikom u svrhu pripreme za samostalan rad na stručnim tekstovima, s ciljem sticanja jezičke kompetencije u smislu služenja stručnom literaturom.
Sadržaj predmeta: Kolegij se sastoji iz dvije međusobno povezane cjeline: revizija gramatike engleskog jezika na nivou rečenične strukture, te razumijevanje tekstova sa posebnim akcentom na tekstove iz struke. Fokus vježbi je na čitanju i razumijevanju teksta, kao i diskusiji u vezi sa odabranim temama. Od studenta se očekuje upoznavanje sa i usvajanje osnovnih stručnih termina, te sposobnost smislene diskusije na engleskom jeziku.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Engleski jezik 1</i> , opći predmet
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Grgić, Berislav i Brihta, Jolanda. <i>Engleska gramatika za svakoga</i>. Školska knjiga Zagreb, 1986.
2. Murphy, Raymond. <i>English Grammar in Use</i>. Cambridge University Press, Cambridge, 1999.
Dodatna i preporučena literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. Side, Richard i Wellman, Guy. <i>Grammar and Vocabulary for Cambridge Advances and Proficiency</i>. Pearson Education Limited, Harlow, 1999.
2. Izbor tekstova općeg tipa. Izvori: <i>Opportunities</i> (Upper Intermediate), Pearson Education Limited, 2002, Harlow; <i>Success</i> (Upper Intermediate), Pearson Education Limited, Harlow, 2007.
3. Hewings, Martin. <i>Advanced Grammar in Use</i>. Cambridge University Press, Cambridge, 1999.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA ROMANISTIKU

Naziv predmeta i šifra: Francuski jezik 2; FIL ROM 103
Semestar i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V), 2 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1. semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Cilj predmeta je usvajanje osnovnih znanja iz francuskog jezika i upoznavanje s njegovom strukturom u mjeri u kojoj je to potrebno za uspješno korištenje stručne i naučne literature na datom jeziku iz oblasti naučnih disciplina svake studijske grupe.
Sadržaj predmeta: U toku drugog semestra studenti se upoznaju sa sljedećim gramatičkim kategorijama: upitna i odrična forma; prilozi; prijedlozi; neodređene zamjenice; neodređeni pridjevi; slaganje vremena indikativa; upravni i neupravni govor; složene relativne zamjenice; kondicional; konjuktiv; infinitiv; participi; Stečena znanja studenti će primjenjivati kroz čitanje, prevođenje i konverzaciju na tekstovima predviđenim za tu svrhu. Uvođenje studenata u problematiku prevođenja/razumijevanja autentičnih tekstova iz različitih oblasti ljudskog znanja, posebno iz onih naučnih disciplina koje se izučavaju na određenoj studijskoj grupi.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Francuski jezik I</i> , opći predmet
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Y. Berchiche, M. Dubois, R. Mimran, <i>Cours de la Sorbonne, langue et civilisation françaises</i>, Clé International, Paris, 2000
2. Annie Monnerie-Goarin, Evelyne Sirejols, <i>Champion II</i>, Clé International, Paris, 2001.
3. Aline Volte, <i>Belleville II</i>, Clé International, Paris, 2004.
Dodatna i preporučena literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. Sylvie Poisson-Quinton, C. Huet-Ogle, Roxane B : <i>Grammaire expliquée du français</i>, Précis de grammaire - niveau débutant, Clé International, Paris, 2003
2. Alina Kostucki, Gracia Merlo, <i>Grammaire progressive du français</i>, Clé International, Paris, 2004.
3. Maïa Gregoire, <i>Grammaire progressive du français</i>, Clé International, Paris, 1995.
4. Vlado Drašković, <i>Gramatika francuskog jezika za osnovnu školu</i>, Beograd, 1982.
5. Dodatna literatura se utvrđuje na početku svake akademske godine

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA GERMANISTIKU

Naziv predmeta i šifra: Njemački jezik 2; FIL GER 104
Semestar i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Cilj nastave Njemačkog jezika II kao općeg predmeta jeste produbljivanje znanja stečenog u dosadašnjem obrazovanju i osposobljavanje studenata za razumijevanje tekstova slušanjem i čitanjem te za produktivno bavljenje obrađenim temama (nivo B.1.1 Europskog referentnog okvira).
Sadržaj predmeta: Komunikacija (uspostavljanje kontakata, čitanje oglasa i odgovor na iste, razgovor o prijateljstvu, proslavama); želje i snovi; domovina, državljanstvo, osjećaj pripadnosti naciji i razvijanje interkulturalne svijesti; zanimanja, uvjeti za njihovo obavljanje, uvjeti rada, pisanje biografije, prijave na natječaj.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Njemački jezik 1</i> , opći predmet
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literature : <ol style="list-style-type: none">
1. Dallapiazza, Rosa-Maria, Von Jan, Eduard, Blüggel, Beate, Schümann, Anja, (2005), Tangram aktuell 3, Niveau B1/1, Hueber-Verlag, Ismaning

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA SLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOST

Naziv predmeta i šifra: Ruski jezik 2; FIL SLA 104
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS / DP : (1P + 1V) 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Osnovni cilj nastave ruskog jezika kao općeg predmeta je ovladavanje ruskim jezikom na komunikativnom nivou, usvajanje leksičkog i gramatičkog minimuma, te ovladavanje govornim modelima u okviru programom predviđene tematike. Cilj je također i sticanje jezičke kompetencije u smislu služenja stručnom literaturom na ruskom jeziku iz date oblasti.
Sadržaj predmeta: Pregled ruske gramatike.Vrste riječi i njihovi oblici. Modeli rečenica. Vježbe podrazumijevaju, pored ostalog, čitanje i jezičku analizu različitih tekstova dijaloškog i monološkog tipa. Predstavljanje filmova, muzike, pozorišta i sličnih sadržaja iz ruske kulture i historije prate različiti tipovi zadataka, razgovori i pisanje sastava.
Preduvjeti za upis predmeta: Položen ispit iz predmeta <i>Ruski jezik 1</i> , opći predmet
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. L.V. Miller, L.V.Politova. <i>Žili-byli...; 12 urokov ruskoga jazyka, Bazovij uroven', učebnik</i>, Sankt-Peterburg, 2007.
2. R. F. Poljanec. <i>Pregled gramatike ruskoga jezika</i>, Školska knjiga Zagreb, 1967.
Dodatna i preporučena literatura <ol style="list-style-type: none">
1. B. Tošović. <i>Ruska gramatika u poređenju sa srpskohrvatskom</i>. Sarajevo, Svjetlost 1990.
2. I. K. Gapočka. <i>Ja čitaju po-ruski</i>, Moskva, 2006.
3. Katnić-Bakaršić, M., Moranjak-Bamburać, N., Tanović, I. (1990) <i>Ruski jezik. Udžbenik za VI razred osnovne škole</i>. Sarajevo: Svjetlost.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Opća historija ranog srednjeg vijeka (V–XI st.); FIL HIS 203
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar; JP : (2P + 1S + 1V), 5 ECTS / DP : (1P + 1V+ 1S), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja iz povijesti ranog srednjeg vijeka Zapadne Evrope, od kraja Zapadnog rimskog carstva 476. godine do sredine XI st., u vremenu transformacije antičkih u srednjovjekovne društvene strukture.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Periodizacija historije srednjeg vijeka. Velika seoba naroda. Porijeklo naroda, razvoj i pravci kretanja, ustrojstvo država: a) Huni, b) Vizigoti, c) Burgundi, d) Vandali, e) Ostrogoti, f) Langobardi, g) Franci. Franci merovinške epohe. Arapi. Britanija u ranom srednjem vijeku. Bizant VI-XI st. - jedina država dostojna tog imena. Evropa karolinškog doba. Venecija do XII st. Njemačko carstvo, Italija i pape IX-XI st. Normani i njihova ekspanzija. Pojava Mađara u Panoniji i proces stvaranja njihove države. Carstvo i papstvo u XI st. Odvajanje kršćanskog Zapada od Istoka. Ekonomski razvitak Zapadne Evrope krajem XI st. Feudalno društvo na Zapadu do XI st. Kultura zapadne Evrope u ranom srednjem vijeku.
Predujeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Henri Pirenne, <i>Povijest Evrope od seobe naroda do XVI stoljeća</i>, Zagreb, 1956.
2. Marko Šunjić, <i>Narodi i države u ranom srednjem vijeku</i>, Sarajevo, 2003.
3. Marko Šunjić, <i>Hrestomatija izvora za opštu istoriju srednjeg vijeka</i>, Sarajevo, 1980.
4. Miroslav Brandt, <i>Srednjovjekovno doba povijesnog razvitka</i>, Zagreb, 1980.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Sidni Peinter, <i>Istorija srednjeg veka (284-1500)</i>, Clio, Beograd, 1997.
2. Marc Bloch, <i>Feudalno društvo</i>, Zagreb, 1958.
3. Filip Hiti, <i>Istorija Arapa</i>, Sarajevo, 1967.
4. Joseph Calmette, <i>Feudalno društvo</i>, Sarajevo, 1957.
5. Jacques Le Goff, <i>Srednjovjekovna civilizacija zapadne Evrope</i>, Beograd, 1974.
6. Roberto Lopez, <i>Rođenje Evrope</i>, Zagreb, 1978.
7. Georgije Ostrogorski, <i>Istorija Vizantije</i>, Beograd, 1959.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku; FIL HIS 221
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP : (2P + 1S + 1V), 5 ECTS / DP : (1P+1S+1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja i upoznati osnovnu terminologiju koja se tiče historije jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku. Osim toga, steći će znanja o problemskim istraživanjima i načinima na koje historičari koriste izvore i kako ih tumače.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Karakteristike epohe: vrijeme, prostor, feudalizam, ekonomija, kršćanstvo, kultura i civilizacija. Feudalizam na jugoistoku Evrope: baština i pronija. Doseljavanje Slavena. Odnos Avara i Slavena. Slaveni između Franaka, Bizanta i Mađara. Odnos prema zatečenim stanovnicima. Stvaranje teritorijalnih i političkih organizacija kod Slavena. Društveni odnosi. Kršćanstvo i pismenost na jugoistoku Evrope. Germanizacija. Bogumilstvo u Makedoniji i Bugarskoj. Razvoj ranosrednjovjekovnih slavenskih država. Država karantanskih Slavena. Samuilovo carstvo. Hrvatska država (Trpimirovići). Duklja. Srbija. Bugarska. Bizantska uprava u Dalmaciji. Dolazak Mađara. Slobode dalmatinskih gradova. Kultura i umjetnost ranosrednjovjekovlja.
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Kurtović, E. (2008) <i>Historija jugoistočne Evrope u ranom srednjem vijeku</i> (skripta).
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ćirković, S. (1995) <i>Srbi u srednjem veku</i>. Beograd.
2. Frensis, K. (1989) <i>Sloveni</i>. I-II. Beograd.
3. <i>Istorija Crne Gore I</i> (1967). Titograd.
4. <i>Historija (Istorija) naroda Jugoslavije I</i> (1953). Zagreb (Beograd).
5. Raukar, T. (1997) <i>Hrvatsko srednjovjekovlje</i>. Zagreb.
6. Živković, T. (2002) <i>Južni Sloveni pod vizantijskom vlašću (600-1025)</i>. Beograd.
7. <i>Istorija makedonskog naroda I</i> (1970). Skopje.
8. Kos, M. (1960) <i>Istorija Slovenaca</i>. Beograd.
9. Voje, I. (1994) <i>Nemirni Balkan</i>. Ljubljana.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna u ranom srednjem vijeku; FIL HIS 211
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP : (2P + 1S + 1V), 5 ECTS / DP : (1P+1S+1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz ranosrednjovjekovne bosanske historije, koje bi mogli primjenjivati u svom budućem radu te se osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Posebnosti bosanske ranosrednjovjekovne historije s obzirom na pojavu imena, prostor. Doseljavanje Avara i Slavena, njihov odnos prema zatečenom stanovništvu, te odnos Avara i Slavena, nastanak bosanske države, odnosi sa susjednim južnoslavenskim državama. Kratak pregled historije onih krajeva koji su kasnije postali dijelom srednjovjekovne bosanske države, a do tada su se razvijali u sastavu susjedne hrvatske i srpske države (npr. Zahumlje, Travunija, Paganija). Prelamanje zapadnih i istočnih utjecaja u Bosni u vjerskom i kulturnom životu (kršćanstvo, Bosanska biskupija). Bosna u bizantskoj i ugarskoj balkanskoj politici, otvaranje Bosne dubrovačkim trgovcima, pojava dualističke hereze i pokušaji njezina suzbijanja. Bosna između Ugarske i Rimske kurije u XIII st. te u vlasti bibrirskih knezova.
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ćirković, S. (1964) <i>Istorija srednjovjekovne bosanske države</i>. Beograd.
2. Klaić, N. (1994) <i>Srednjovjekovna Bosna</i>. Zagreb.
3. <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast</i> (prilog N. Miletić) (1984). Sarajevo.
4. Šidak, J. (1975) <i>Studije o „Crkvi bosanskoj“ i bogumilstvu</i>. Zagreb.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Grafenauer, B. (1952) „Prilog kritici izvještaja Konstantina Porfirogeneta o doseljenju Hrvata“. U: Historijski zbornik. V/1-2. Zagreb. str. 1–56.
2. Kovačević-Kojić, D. (1978) <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>. Sarajevo. str. 17–27.
3. Tošić, Đ. (1998) <i>Trebinjska oblast u srednjem vijeku</i>. Beograd.
4. Trpković, V. (1964) „Humaska zemlja“. U: <i>Zbornik Filozofskog fakulteta</i>. VIII/1. Beograd. str. 225–260.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope u osmanskome periodu (do kraja 18. st); FIL HIS 225
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP: (4P + 1S+ 3V), 9 ECTS / DP : (2P + 1S+ 1V), 5 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj predmeta je upoznavanje studenta s historijskim prilikama u jugoistočnoj Evropi u osmanskome periodu do konca 18. stoljeća.
Sadržaj predmeta: Studentima će biti predstavljene različite teme iz vojno-političke, društveno-ekonomske i kulturne historija jugoistočne Evrope u osmanskome periodu od osmanskih osvajanja do konca 18. st. Osnovna vojno-politička dešavanja bit će obrađena hronološko-tematskim metodom. Studentima će biti predstavljen način na koji je osmanska država prerasla iz sitnog bejluka u carstvo i silu koja se u vrijeme svog najvećeg uspona protezala na tri kontinenta, kao i izgradnja osmanskog državnog i društveno-ekonomskog sistema, uz definiranje i analiziranje glavnih karakteristika tzv. „klasičnog perioda“. Nakon toga, preći će se na obrađivanje vojno-političkih dešavanja i društveno-ekonomskih prilika u postklasičnom periodu, uz temeljito analiziranje manifestacija krize u Carstvu te načina na koji se ono prilagođavalo novonastaloj situaciji. Pri tom, nastojat će se upoređivati historijske prilike na jugoistoku Evrope s dešavanjima u ostatku carstva, a potom, i s prilikama u ostatku Evrope.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Historija osmanske države i civilizacije</i> (prir. E. Ihsanoglu) (2004). Sarajevo.
2. <i>Historija naroda Jugoslavije I, II</i> (1959). Zagreb.
3. Inaldžik, H. (1974, 2002) <i>Osmansko carstvo, klasično doba 1300-1600</i>. Beograd. Zagreb.
4. <i>Istorija Osmanskog carstva</i> (prir. R. Mantran) (2002). Beograd.
5. Matuz, J. (1992) <i>Osmansko carstvo</i>. Zagreb.
6. Pelidija, E. (1989) <i>Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira (1699-1718)</i>. Sarajevo.
7. Sućeska, A. (1965) <i>Ajani, prilog izučavanju lokalne vlasti u našim zemljama za vrijeme Turaka</i>. Sarajevo.
8. Hadžibegić, H. (1966) <i>Glavarina u osmanskoj državi</i>. Sarajevo
9. Zirojević, O. (2007) <i>Srbija pod turskom vlašću (1450-1804)</i>. Beograd
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Moaćanin, N. (2001) <i>Slavonija i Srijem u razdoblju osmanske vladavine</i>. Slavonski Brod
2. Đurđev, B. (1953) <i>Turska vlast u Crnoj Gori u XVI i XVII vijeku</i>. Sarajevo
3. Miović, V., (2005) <i>Dubrovačka republika u spisima osmanskih sultana</i>. Dubrovnik
4. Filipović, N. (1952) <i>Pogled na osmanski feudalizam</i>, u: GDI BiH IV. Sarajevo
5. Vasić, M. (1967) <i>Martolosi u jugoslovenskim zemljama pod turskom vladavinom</i>. Sarajevo

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Osmansko carstvo i Dubrovačka republika; FIL HIS 263
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata s osnovnim odlikama međusobnih odnosa Osmanskog carstva i Dubrovačke republike
Sadržaj predmeta: U okviru ovog predmeta bit će obrađene različite teme koje se odnose na temeljne karakteristike političko-diplomatskih i trgovačkih odnosa između Osmanskog carstva i Dubrovačke republike od polovine 15. stoljeća do ukidanja Republike 1808. godine. Studenti će se upozanti s osnovnim izvorima i literaturom koja je relevantna za izučavanje navedenih pitanja i poticati na samostalno kritičko mišljenje i valorizaciju dosadašnjih naučnih dostignuća. Posebna pažnja bit će posvećena trgovačkim aktivnostima Dubrovčana na području Bosanskog ejaleta, kao njihovim odnosima s predstavnicima osmanske vlasti na području ove osmanske pokrajine.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Miović, V. (2005) <i>Dubrovačka republika u spisima osmanskih sultana</i>. Dubrovnik.
2. Miović, V. (2008) <i>Dubrovačka republika u spisima namjesnika Bosanskog ejaleta i hercegovačkog sandžaka</i>. Dubrovnik.
3. Božić, I. (1952) <i>Dubrovnik i Turska u XIV i XV veku</i>. Beograd.
4. Samardžić, R. (1983) <i>Veliki vek Dubrovnika</i>. Beograd.
5. Popović, T. (1973) <i>Dubrovnik i Turska u XVI veku</i>. Beograd.
6. Vinaver, V (1960) <i>Dubrovnik i Turska u XVIII veku</i>. Beograd.
7. Miović, V. (2003) <i>Dubrovačka diplomacija u Istambulu</i>. Dubrovnik.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Arhivistička istraživanja FIL HIS 265
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS .
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznati studente s važnosti arhivskih ustanova, bogatstvom pisane baštine u njima, te načinom korišćenja arhivske građe.
Sadržaj predmeta: Razvoj arhivistike kao pomoćne historijske nauke. Pojam arhiva i arhivske građe: arhivski fondovi i zbirke. Spoljna služba arhiva (registrature). Unutrašnje uređenje arhiva. Sređivanje arhivske građe:tematski sistem, fondovski sistem, registraturni sistem i sistem slobodne proveniencije. Konzervacija i restauracija arhivske građe. Mikrofilmovanje. Publikovanje arhivske građe. Vježbe će izvoditi saradnik sa oblasti historije novog vijeka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Priručnik za arhiviste</i>, Zagreb 1977.
2. B. Stulli, <i>Arhivistika i arhivska služba, studije i prilozi</i>, Hrvatski državni arhiv Zagreb, Zagreb 1998.
3. A. Kožar, <i>Arhivistika u teoriji i praksi</i>, knj. I, Tuzla 1995, knj. II, Tuzla 2005.
4. J. Buturac, <i>Arhivska čitanka</i>, Zagreb 1950.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. S. Antoljak, <i>Pomoćne istorijske nauke</i>, Kraljevo 1971;
2. A. Kožar - I. Balta, <i>Pomoćne historijske znanosti i arhivistika</i>, Tuzla, 2004.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra : Pedagogija I : FIL PED 203
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP : (1P + 1V) 2ECTS / DP : (1P + 1V) 2ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Steći opće znanje iz Pedagogije (terminologija, specifične činjenice koje se odnose na odgojno-obrazovnu djelatnost, pedagoške konvencije, znanje principa i generalizacija u odgojnom radu, poznavanje teorija škole i kurikuluma, te osnovni razvojno-psihološki podaci, neophodni za razumijevanje odgoja i obrazovanja). Razumijeti teorijske i praktične probleme odgojne djelatnosti u različitim socijalnim kontekstima (obitelj, škola, društvena zajednica). Razumjeti suvremene tokove refleksivne pedagogije. Analizirati značaj pedagoških teorijskih spoznaja na osobnoj i socijalnoj razini. Ojačati funkcije pažnje u prepoznavanju pedagoških problema. Osvijestiti vrijednosti i stavove u oblasti evaluacije odgojno-obrazovnog rada.
Sadržaj predmeta: Osnove pedagogije: zašto pedagogija? Suvremene društvene prilike i prostor odgojno-obrazovnog rada. Kratki osvrt na historiju školstva i pedagogije. Pedagogija i druge znanosti. Osnovni pedagoški pojmovi. Suvremeni kontekst razumijevanja djetinjstva i mladosti. Tri aspekta odgojne djelatnosti. Međuljudski odnos kao temelj odgojnog procesa. Obiteljski i školski odgojni rad. Nastavnik i refleksivna pedagogija. Posebna poglavlja iz inkluzije u odgojno-obrazovnom radu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. Bratanić, M. (1993); <i>Mikropedagogija</i>, Zagreb: Školska knjiga
2. Vukasović, A. (1993); <i>Pedagogija</i>, Zagreb: Školska knjiga
Dodatna i preporučena literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. Glasser, W. (1993); <i>Kvalitetna škola</i>, Zagreb: Educa
3. Gudjons, H. (1994); <i>Pedagogija -temeljna znanja</i>, Zagreb: Educa
2. Pašalić - Kreso, A. (2004); <i>Koordinate obiteljskog odgoja</i>, Sarajevo: Jež

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Opća historija razvijenog i kasnog srednjeg vijeka (XII-XV st.); FIL HIS 206
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP: (2P+1S+1V), 5 ECTS / DP : (1P+1S+1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja o povijesti Zapadne Europe u naznačenom razdoblju, obilježenom procesom modernizacije društvenih struktura koje će u tom obliku dočekati sljedeći period modernizacije koncem XVIII stoljeća.
Sadržaj predmeta: Razvoj gradova feudalne Evrope od XI do XV st. Njemačko carstvo poslije borbe za investituru (XII-XIII st.). Križarski ratovi. Francuska od XI do XIII st. Engleska od XI do XIII st. William Osvajač. Trinaesto stoljeće – kulminacija srednjovjekovne Evrope. Četrnaesto stoljeće - vrijeme opadanja i nevolja. Francuska u XIV i XV st. Engleska u XIV i XV st. Njemačko carstvo od XIII do XV st. Italija i papstvo od XIII do XV st. Pape u Avignonu. Zapadna šizma. Španjolska i Portugalija od XI do XV st. Skandinavske zemlje od XI do XV st. Češka i Poljska od XI do XV st. Ruske zemlje od XI do XV st. Venecija od XII do XV. st. Ugarska od XI do XV st. Crkva i hereze na Zapadu od XI do XV. st. Kultura zapadne Evrope od XI do XV st. Preporod u Italiji (XIV-XV st.). Renesansa. Humanizam u Evropi.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. H. Pirenne, <i>Povijest Evrope od seobe naroda do XVI stoljeća</i>, Zagreb 1956;
2. S. Peinter, <i>Istorija srednjeg veka (284-1500)</i>, Beograd, 1997.
3. M. Šunjić, <i>Hrestomatija izvora za opštu istoriju srednjeg vijeka</i>, Sarajevo 1980;
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. R. Lopez, <i>Rođenje Evrope</i>, Zagreb 1978;
2. J. Le Goff, <i>Za jedan drugi srednji vek</i>, Novi Sad 1997;
3. J. Le Goff, <i>Civilizacija srednjovjekovnog Zapada</i>, Zagreb 1998;
4. J. Kulischer, <i>Opća ekonomska povijest</i>, Zagreb 1957;
5. N. Morton, <i>Istorija Engleske</i>, Sarajevo 1955;
6. Peroa-Duse-Latrej, <i>Istorija Francuske I</i>, Beograd 1961;
7. <i>Povijest Mađarske</i>, (ur. P. Hanak), Zagreb 1995;
8. B. Tuchman, <i>Daleko zrcalo (Zlosretno XIV stoljeće)</i>, I-II, Zagreb 1984.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope u razvijenom srednjem vijeku; FIL HIS 223
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP : (2P + 1S + 1V), 5 ECTS / DP : (1P+1S+1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja i upoznati osnovnu terminologiju koja se odnosi na historiju jugoistočne Evrope u razvijenom srednjem vijeku, te znanja o problemskim istraživanjima i načinima na koje historičari koriste izvore i kako ih tumače.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Slovenačke zemlje u razvijenom srednjem vijeku. Razvoj gradova. Hrvatska: Hrvatska pod Arpadovićima i Anžuvincima. Razvoj dalmatinskih gradova. Mletačka vlast u Dalmaciji. Istra i Slavonija. Ekonomija. Društveni odnosi. Dubrovnik: postanak i razvoj, državno i društveno uređenje, dubrovačko posredništvo između zaleđa i Evrope. Srbija Nemanjića. Crkveno i državno osamostaljivanje. Raspad Srpskog carstva. Despotovina Lazarevića i Brankovića između Mađara i Osmanlija. Ekonomija (rudarstvo) i razvoj gradova. Društvena hijerarhija. Zeta pod Nemanjićima i Balšićima. Ekonomija. Makedonija i Bugarska između Srbije, Bizanta i Osmanskog carstva. Albanija u srednjem vijeku. Kultura i umjetnost u razvijenom srednjem vijeku. Pad srednjovjekovnih država pod osmansku vlast.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Kurtović, E. (2010), <i>Historija jugoistočne Evrope u razvijenom srednjem vijeku</i>. Sarajevo. (skripta)
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Foretić, V. (1980) <i>Povijest Dubrovnika do 1808., I</i>. Dubrovnik.
2. <i>Istorija Crne Gore II/1-2</i> (1967). Titograd.
3. Kos, M. (1960) <i>Istorija Slovenaca</i>. Beograd.
4. Ćirković, S. (1995) <i>Srbi u srednjem veku</i>. Beograd.
5. Raukar, T. (1997) <i>Hrvatsko srednjovjekovlje</i>. Zagreb
6. Šunjić, M. (1967) <i>Dalmacija u XV stoljeću</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna u razvijenom srednjem vijeku; FIL HIS 213
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP : (2P + 1S + 1V), 5 ECTS / DP : (1P+1S+1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz bosanske historije razvijenog srednjeg vijeka kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Osamostaljivanje Bosne nakon pada Mladina II. Banovanje Stjepana II, odnos s Ugarskom, teritorijalno širenje, privredni razvoj zemlje, rudarstvo i trgovina, stranci u Bosni, dolazak franjevaca, prvi samostani, crkvene prilike, djelovanje Crkve bosanske. Tvrtko, ban i kralj, odnos s vlastelom, s Ugarskom, jačanje zemlje, Bosna i prilike u susjedstvu, osvajanja u Podrinju i Dalmaciji, stjecanje kraljevskog naslova. Bosna slabih vladara i moćnih oblasnih gospodara, ugarske pretenzije i rastuća osmanska opasnost, unutrašnji razdori, traženje vanjske pomoći i neuspjeli pokušaji spašavanja zemlje, svečana kraljevska krunidba 1461. i neizbježni slom 1463. godine. Mjesto Bosne u tokovima tadašnje evropske stvarnosti i uloga koju u sudaru s nadmoćnijom silom nije mogla dugo igrati.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ćirković, S. (1964) <i>Istorija srednjovekovne bosanske države</i>. Beograd.
2. Kovačević-Kojić, D. (1978) <i>Gradska naselja srednjovekovne bosanske države</i>. Sarajevo.
3. Šidak, J. (1975) <i>Studije o „Crkvi bosanskoj“ i bogumilstvu</i>. Zagreb.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Anđelić, P. (1973) <i>Bobovac i Kraljeva Sutjeska</i>. Sarajevo.
2. Ćirković, S. (1974) „Rusaška gospoda“. U: <i>Istorijski časopis</i>. 21. Beograd. Str. 5–17.
3. Dinić, M. J. (1955) <i>Državni sabor srednjovekovne Bosne</i>. Beograd.
4. Kovačević, D. (1961) <i>Trgovina u srednjovekovnoj Bosni</i>. Sarajevo.
5. <i>Povijest Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do 1463</i> (1991). Sarajevo.
6. Živković, P. (1981) <i>Tvrtko II Tvrtković</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija Bosne i Hercegovine u osmanskom periodu (do kraja 18. st); FIL HIS 226
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP: (4P + 1S + 3V), 9 ECTS / DP : (2P + 1S+ 1V) 5 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj predmeta je studenat sa historijskim prilikama na tlu Bosne i Hercegovine od osmanskog osvajanja do konca 18. stoljeća
Sadržaj predmeta: U okviru ovog predmeta tematsko-hronološkim metodom bit će obrađene vojno-političke, društveno-ekonomske i kulturne prilike na tlu Bosne i Hercegovine u periodu od uspostavljanja osmanske vlasti u 15. do konca 18. st. Nakon pojašnjavanja načina na koji je uspostavljena i provođena osmanska vlast na tlu BiH, studentima će biti predstavljena ukupnost promjena koje su se desile na tlu Bosna i Hercegovine s osmanskim osvajanjem i ulaskom u orijentalno-islamski kulturno-civilizacijski krug, kao i posljedice koje je to imalo za oblikovanje suvremene slike Bosne i Hercegovine. Pri tome, posebna pažnja će biti posvećena komparaciji historijskih prilika u Bosni i Hercegovini sa stanjem u ostalim područjima Osmanskog carstva, kao i specifičnim okolnostima života na krajištu u klasičnom i postklasičnom periodu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Grupa autora (1998) <i>BiH od najstarijih vremena do kraja drugog svjetskog rata</i>. Sarajevo
2. Šabanović, H. (1982) <i>Bosanski pašaluk</i>. Sarajevo
3. Handžić, A. (1994) <i>Studije o Bosni</i>. Istanbul
4. <i>Historija naroda Jugoslavije I, II</i> (1959). Zagreb.
5. Kreševljaković, H. (1991) <i>Izabrana djela I-IV</i>. Sarajevo
6. Aličić, A. (1996) <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832</i>. Sarajevo
7. Filipović, N. (1955) „Odžakluk timari”. u: <i>POF V</i>.
8. Kasumović, I. (1999) <i>Školstvo i obrazovanje u bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave</i>. Mostar
9. Pelidija, E. (2003) <i>Banjalučki boj 1737. - uzroci i posljedice</i>. Sarajevo
10. Sućeska, A. (1965) <i>Ajani, prilog izučavanju lokalne vlasti u našim zemljama za vrijeme Turaka</i>. Sarajevo.
11. Pelidija, E. (1989) <i>Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira (1699-1718)</i>. Sarajevo.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Naučni skup <i>Kulturno-historijski tokovi u Bosni 15. do 19. st.</i> (2010). U: POF 60
2. Naučni skup <i>Širenje islama i islamska kultura u bosanskom ejaletu</i> (1991) U: POF 41
3. Zlatar, B. (1996), <i>Zlatno doba Sarajeva</i>. Sarajevo
4. Simpozij <i>Vlasi u XV i XVI vijeku</i> (1983), u: Radovi ANUBiH, LXXIII
5. Šabanović, H. (1969) <i>Vojno uređenje Bosne od 1463. g do kraja XVI st.</i> U GDI BiH XI
6. Handžić, A. (1975) <i>Tuzla i njena okolina u XVI vijeku</i>. Sarajevo
7. Čehajić, Dž. (1986) <i>Derviški redovi u jugoslovenskim zemljama s posebnim osvrtom na BiH</i>. Sarajevo

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Smrt u srednjem vijeku; FIL HIS 363
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP: (1P+1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja o fenomenu smrti počevši od njezinog paganskog razumijevanja do shvaćanja smrti koje je prevladalo u razvijenom i kasnom srednjem vijeku.
Predavanja: Paganski koncept smrti; Smrt u antici; Kristijanizacija smrti; Koncept ranokršćanskog grobnog spomenika; Epitafi; Umjetnički repertoar ranosrednjovjekovnog grobnog spomenika; Kulturološki utjecaj Biblije i ideje Sudnjega dana; Individualizacija smrti u XII. stoljeću – Ideja Čistilišta; Promjena koncepta grobnog spomenika; Groblje i crkva; Groblje i grad; Epitafi – smrt u književnosti; Reformacija i konceptualna izmjena strategije smrti.
Preuvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Philippe ARIÈS, <i>Western Attitudes toward Death: From the Middle Ages to the Present</i>, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1974.
2. Žan DELIMO, <i>Greh i strah. Stvaranje osećanja krivice na Zapadu od XIV. do XVIII. veka, I.</i>, Dnevnik, Novi Sad, 1986. (Naslov originala: Jean Delumeau, <i>Le Peche et la Peur. La culpabilisation en Occident (XIIIe-XVIIIe siècle)</i>, Paris, 1983.)
3. Mirča ELIJADE, <i>Istorija verovanja i religijskih ideja, I-III</i>, Beograd, 1991. (Naslov originala: Mircea Eliade, <i>Histoire des Croyances et des idees religieuses, 2</i>, Payot, Paris, 1980.)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Sandalj Hranić Kosača; FIL HIS 361
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja o mjestu i ulozi velikog vojvode Sandalja Hranića Kosače u historiji srednjovjekovne bosanske države.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Izvori i literatura. Rusaška gospoda. Karakteristike bosanskih velmoža. Kosače. Sandalj Hranić, predvodnik Kosača. Uzdizanje Sandalja Hranića do 1405. Samostalni velmoža (1405-1418), Stabilnija vremena 1419-1435, Kupoprodaja Konavala, Konavoski rat, Ekonomski profil, kultura, vjera.
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Kurtović Esad, <i>Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranić Kosača</i>, Sarajevo 2009.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. S. Ćirković, Rusaška gospoda, <i>Istorijski časopis</i> 21, Beograd 1974, 5-17.
2. S. Ćirković, Kosače u istoriografiji, <i>Kosače-osnivači Hercegovine</i>, Beograd 2002, 209-220.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Pedagogija 2; FIL PED 204
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP : (1P + 1V) 2ECTS / DP : (1P + 1V) 2ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Razumjeti teorijske i praktične probleme odgojno-obrazovnog rada. Razumjeti suvremene tokove refleksivne pedagogije. Ojačati komunikacijske vještine u svakodnevnom životu i odgojno-obrazovnom radu.
Sadržaj predmeta: Interakcijska povezanost u komunikaciji. Empatijsko komuniciranje. Verbalna i neverbalna komunikacija. Samoprocjena komunikacijskih vještina. Aktivno slušanje kao oblik komunikacije. „Ti“ i „Ja“ poruke. Nasilna i nenasilna komunikacija. Nenasilno rješavanje sukoba. Asertivno ponašanje. Biti roditelji. Igranje uloga kao metoda učenja i podučavanja. Posebni primjeri inkluzivnog obrazovanja.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta Pedagogija 1
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura : 4. Bratanić, M. (1993); <i>Mikropedagogija</i> , Zagreb: Školska knjiga
Dodatna i preporučena literatura : 3. Glasser, W. (1993); <i>Nastavnik u kvalitetnoj školi</i> , Zagreb: Educa 4. Gordon, T. (2001); <i>Umeće roditeljstva</i> , Beograd: Kreativni centar 5. Gudjons, H. (1994); <i>Pedagogija -temeljna znanja</i> , Zagreb: Educa 6. Krizmanić, M. (2010); <i>Život s različitima</i> ; Zagreb: Profil 7. Pašalić - Kreso, A. (2004); <i>Koordinate obiteljskog odgoja</i> , Sarajevo: Jež

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Evropska i svjetska historija novog vijeka do 1918; FIL HIS 303
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP : (6P + 1S + 2V), 10 ECTS / DP : (2P +1S+2V), 5 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa osnovnim pojmovima koji su vezani za period od ranog novog vijeka, do perioda dugog devetnaestog stoljeća, bez kojih se ne bi moglo shvatiti gradivo s kojim će se studenti upoznati u nastavku studija. Shvatanja evropskih i svjetskih historijskih dešavanja olakšat će studentima uočavanje i razumijevanje takvih ili sličnih pojava u nacionalnoj historiji, te ih usmjeriti na komparativni pristup određenim historijskim subjektima.
Sadržaj predmeta: Nakon što se studenti upoznaju s temama koje će slušati u toku predavanja i na seminarima, predstavlja im se popis izvora i literature koje će biti dužni koristiti u toku nastave i za ispite. Potom će se upoznati s temama koje će se obrađivati u sklopu ovog predmeta - pojam humanizma i renesanse; doba velikih geografskih otkrića; pojava reformacije (predstavnicima, širenje protestantske misli, vjerski sukobi, period vjerske tolerancije); Tridesetogodišnji rat (uzroci, povod, tok, zaključenje Vestfalskog mira, rat Španije i Francuske); ratovi za dinastička nasljeđa (uzroci, povod, tok i završetak rata za špansko, poljsko, austrijsko i bavarsko nasljeđe, posljedice); doba prosvijećenosti (filozofska misao, najveći predstavnici, pojava „enciklopedista“, put ka revoluciji); privreda i društvo Evrope u ovom periodu (kratak presjek kroz ovaj period i komparacija između pojedinih evropskih zemalja); američki rat za nezavisnost. Studenti će se sa spomenutim temama upoznati i preko izvora i preko literature. Potom će se upoznati s temama koje će se obrađivati u sklopu ovog predmeta: francuska građanska revolucija (stanje u Francuskoj pred revoluciju, izbijanje i prvi dani revolucije, periodizacija francuske revolucije, osnovna obilježja svakog od perioda spomenutih u periodizaciji); Napoleonovo preoblikovanje Evrope (Napoleonova uloga u revoluciji, Napoleonovi ratovi, nova slika Evrope, kraj Napoleonovog napredovanja i pad); Bečki kongres (povod sazivanju istog, zemlje učesnice, glavne odredbe kongresa i slika Evrope nakon što je kongres zaključen); doba revolucionarnih previranja (uzroci, povodi i posljedice revolucija u Evropi 1830. i 1848.), ujedinjenje Italije i Njemačke (upoznavanje sa uslovima koji su vladali u ovim podijeljenim zemljama u prvoj polovici 19. st., tok ujedinjenja i nova slika Evrope); Istočno pitanje (glavni problemi koji se javljaju na Istoku od mira u Kučuk Kajnardži 1774. do Berlinskoga kongresa 1878. s posebnim osvrtom na Pariski kongres); stvaranje različitih saveza u Evropi i krize pred I svjetski rat; I svjetski rat, izvanevropski svijet; privreda, društvo i kultura u ovom periodu.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Anderson, M. S. (2002) <i>Evropa u XVIII veku</i>. Beograd: Clio.
2. Kenigsberger, H., Mouz, Dž., Bouler, Dž. (2002) <i>Evropa u šesnaestom veku</i>. Beograd: Clio.
3. Penington, D. H. (2002) <i>Evropa u sedamnaestom veku</i>. Beograd: Clio.
4. <i>Povijest svijeta</i>, II (2005). Split: Marjantisak.
5. Herder, H. (2003) <i>Evropa u devetnaestom veku</i>. Beograd.
6. Popov, Č. (1989) <i>Građanska Evropa, I-II</i>. Novi Sad.
7. <i>Povijest čovječanstva. XIX stoljeće</i>. I-IV (1976). Zagreb: Naprijed.
8. Tejlor, A. J. P. (1968) <i>Borba za prevlast u Evropi 1848.-1914</i>. Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Jugoistočna Evropa od kraja 18 st. do 1918. godine; FIL HIS 325
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, PJ : (3P+1S+1V), 6 ECTS / DP : (2P+1S+1V), 4 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz historije jugoistočne Evrope od konca XVIII stoljeća do 1918. godine kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se time ujedno osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Karakteristike historijskog razvoja naroda jugoistočne Evrope u XIX st. s posebnim akcentom na južnoslavenske narode. Politička karta, stanovništvo, socijalna, etnička i vjerska struktura, karakteristike agrarnih društava i industrijska revolucija, razvoj saobraćaja. Modernizacijski procesi i njihovi dometi. Nastanak buržoazije i radničke klase. Nacionalni pokreti i njihove karakteristike. Plemensko društvo. Pojava novih ideologija i pokreta, formiranje političkih partija. Događaji u jugoistočnoj Evropi u doba istočne krize 1875-1878. San-Stefanski ugovor i Berlinski kongres i njihove posljedice na jugoistoku Evrope. Karakteristike razdoblja poslije Berlinskoga kongresa do Prvog svjetskog rata. Balkanske nacionalne države (Srbija, Crna Gora, Rumunija, Grčka i Bugarska) do 1914, „evropeizacija” načina života na Balkanu. Austro-Ugarska monarhija od 1878. do 1914: nacionalni problemi u Monarhiji. Kraj osmanske vlasti u Evropi: albansko i makedonsko pitanje i njihovi nacionalni pokreti, balkanski ratovi - tok, rezultati i posljedice. Stvaranje nezavisne albanske države. Obrazovanje, nauka i kultura. Svakodnevni život. Prvi svjetski rat - sukobi velikih imperijalističkih sila. Učešće jugoistočnoevropskih država, zemalja i naroda u zaraćenim blokovima. Ratna privreda. Ratne operacije na prostorima jugoistočne Evrope. Srbija i Crna Gora u ratnim operacijama.. Stanje na frontovima i u južnoslavenskim zemljama. Stvaranje jugoslavenske države: mnoštvo ideja, koncepcija i nosilaca. Slom Austro-Ugarske i njenih saveznika. Stvaranje države SHS i Kraljevine SHS. Nestanak Osmanskog carstva - Turska republika.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Istorija Jugoslavije</i> (1971). Beograd.
2. Mazower, M. (2003) <i>Balkan, kratka povijest</i>. Zagreb.
3. <i>Stevan K. Pavlović: Istorija Balkana 1804-1945</i>. Beograd 1999 (2004)
4. <i>Marija Todorova: Imaginarni Balkan</i>. Beograd 1999.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija jugoistočne Evrope (1918–2000); FIL HIS 326
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP : (3P + 1S + 2V), 6 ECTS / DP : (1P + 1S + 1V), 4 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s glavnim fenomenima i društvenim procesima na prostoru jugoistočne Evrope u 20. stoljeću s ciljem razumijevanja savremenih društvenih kretanja.
Sadržaj predmeta: Predavanja će obuhvatiti obradu ključnih pitanja razvoja jugoistočne Evrope u 20. st.: raspad dviju imperija (Osmanskoga carstva i Austro-Ugarske monarhije) i stvaranje novih država u jugoistočnoj Evropi; politički odnosi i društveni razvoj u pojedinim državama, s fokusom na jugoslavenski prostor; razvoj stanovništva (nacionalna, vjerska i socijalna struktura - sličnosti i razlike u pojedinim zemljama jugoistočne Evrope). Politički odnosi između zemalja jugoistočne Evrope: kontakti i problemi (pitanje Kosova i Makedonije); značaj jugoistočne Evrope u širem kontekstu evropske politike; pokušaji stvaranja saveza balkanskih zemalja: Mala Antanta i Balkanski sporazum; jugoistočna Evropa u Drugom svjetskom ratu: sudbina pojedinih zemalja, sa akcentom na jugoslavenski prostor. Materijalne i demografske posljedice Drugog svjetskog rata. Kontekstualiziranje historije jugoistočne Evrope u okviru odnosa velikih sila [različiti utjecaji na historiju jugoistočne Evrope: politički i privredni razvoj zemalja u kojima Sovjetski savez ima veliki utjecaj - Albanija, Rumunija, Bugarska; stanje u Jugoslaviji u kontekstu evropske i svjetske politike; politički odnosi zemalja jugoistočne Evrope - različite faze u tim odnosima; ideje o stvaranju Balkanske federacije; Balkanski pakt]. Komunizam i socijalne promjene u zemljama jugoistočne Evrope. Jugoistočna Evropa u postkomunističko doba (transformacija komunističkih partija i sudbina komunističkih lidera; kriza i raspad Jugoslavije - nastanak i razvoj novih država).
Preduvjeti za opis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Krizman, B. (1975) <i>Vanjska politika jugoslavenske države 1918–1941. Diplomatsko-historijski pregled.</i> Zagreb.
2. Tomasevich, J. (1979) <i>Četnici u Drugom svjetskom ratu 1941–1945.</i> Zagreb.
3. Petranović, B. (1988) <i>Istorija Jugoslavije 1918-1988. Knjiga I - III.</i> Beograd.
4. Garde, P. (1996) <i>Život i smrt Jugoslavije.</i> Zagreb
5. Bilandžić, D. (1999) <i>Hrvatska moderna povijest.</i> Zagreb, ili: Goldstein, I. (2008) <i>Hrvatska 1918-2008.</i> Zagreb.
6. Kamberović, H. (ur.) (2003) <i>Historijski mitovi na Balkanu</i> (zbornik radova). Sarajevo.
7. Matković, H. (1998) <i>Povijest Jugoslavije (1918.-1991.) Hrvatski pogled.</i> Zagreb.
8. Ramet, S. P. (2009). <i>Tri Jugoslavije – Izgradnja države i izazov legitimacije 1918.-2005.</i> Zagreb.
9. Pintar Manojlović, O. (ur.) (2011) <i>Tito – viđenja i tumačenja.</i> Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika nastave historije 1; FIL HIS 310
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP : (2P), 4 ECTS / DP : (2P), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču znanja iz Metodike nastave historije
Sadržaj predmeta: Tijekom V. semestra fokus metodike nastave historije bit će definirati predmet i zadatke nastave historije kroz njezin razvoj kao nastavne discipline u procesu obrazovanja i odgoja. 1) potrebno je dati naglasak na zadacima koji trebaju ukazati na značaj i razvoj historijskog mišljenja; 2) na moralni odgoj i estetski osjećaja posebno imajući u vidu rad u osnovnoj školi, te na stjecanje pozitivnih navika. Također treba: 1) ukazati na razvojne faze učenika; 2) istaći značaj nastavnog plana; programa i raporeda sati; 3) ukazati na materijalne, funkcionalne i odgojne zadatke nastave historije; 4) ukazati na značaj udžbenika, radnu bilježnicu, historijsku čitanku i historijski atlas; 5) naglasiti nastavne metode: usmenog izlaganja, razgovora; 6) ukazati na mogućnosti rada: s cijelim odjeljenjem, s grupom i na individualni rad; 7) naglasiti značaj nastavnih sredstva i pomagala: historijske objekte, slike i portret, crtež, dijagrame i grafikone, sredstva za orijentaciju u vremenu – kronološke karte, lentu vremena, historijski kalendar, historijske i geografske karte; 8) na značaj audio-vizualnih pomagala, filma i radija, projekcija, posebno na primjenu kompjutera i interneta; 9) objasniti strukturu nastavnog sata 10) ukazati na različite metode učenja s ciljem usmjeravanja, poticanja i motiviranja učenika na rad; 11) ukazati kako i kada učiti te ukazati na greške nastavnika i učenika u nastavnom procesu. 12) istaknuti značaj pripreme nastavnika za nastavni sat s posebnim naglaskom na pismenu pripremu koja mora voditi računa: o zadacima i artikulaciji nastavnog sata kroz: uvodni dio, obradu novog gradiva, ponavljanje i vježbanje; na značaj, vrste i objektivnost ocjenjivanja; 13) ukazati na važnost izbora oblika i tipa nastavnog sata (uvodni, sat obrade novog gradiva, ponavljanja, vježbanja, provjeravanja ili sistematiziranje); nastavnim sredstvima i metodama (usmenog izlaganja, razgovora, demonstracije, rad s udžbenikom, prigodnim tekstovima i ilustriranim materijalom).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Zbornik radova: Jugoslavenski simpozij o nastavi historije</i>, Novi Sad, 1972;
2. V. Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998;
3. Rendić-Miočević, <i>Didaktičke inovacije u nastavi povijesti</i>, Zagreb 1989;
4. F. Isaković, <i>Ekskurzija kao oblik proširivanja i produbljivanja znanja u nastavi istorije</i>, <i>Nastava povijesti</i>, 1 i 2, Zagreb 1985;
5. B. Drašković, <i>Povijesna karta i povijesni atlas kao temeljna nastavna sredstva za snalaženje u prostornim promjenama u prošlosti</i>, <i>Nastava povijesti</i>, 1, Zagreb 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna i Hercegovina i njeni susjedi u 19. stoljeću; FIL HIS 362
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP : (1P+ 1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Osnovni ciljevi ovog izbornog kolegija su: da studenti steknu temeljna znanja o odnosima Bosne i Hercegovine sa Srbijom, Crnom Gorom i Hrvatskom u XIX stoljeću i da se osposobljavaju za kritičko vrednovanje historiografske literature.
Sadržaj predmeta: Nastava na ovom kolegiju organizira se kroz predavanja. Tematski dio kolegija posvećen je definiranju uloge i mjesta Bosne i Hercegovine i pojedinih grupa njenog stanovništva u politici susjednih kneževina Srbije i Crne Gore, kao i utjecaju i praktičnim posljedicama hrvatskog nacionalnog pokreta u Hrvatskoj na Bosnu i Hercegovinu. Također, obradiće se i povratna reakcija vlasti iz Bosne i Hercegovine, kao i domaćih političkih subjekata na pretenzije iz susjedstva i na dešavanja u njemu. Dio kolegija predviđen je za komparativno sagledavanje odnosa Srbije, Crne Gore i hrvatske nacionalne elite prema Bosni i Hercegovini u XIX stoljeću, te za kratak pregled utjecaja takvih odnosa na dalji historijski razvoj naše zemlje.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ekmečić Milorad, "Nacionalna politika Srbije prema BiH i agrarno pitanje (1844-1875.)", <i>Godišnjak Istorijskog društva BiH</i>, br. 10, Sarajevo, 1959.
2. M. Gross, "Hrvatska politika u Bosni i Hercegovini od 1878-1914.", <i>Historijski zbornik</i>, XIX-XX, 1966-1967.
3. M. Hadžijahić, "Formiranje nacionalnih ideologija u Bosni i Hercegovini u 19. Stoljeću", <i>JiČ</i>, 1-2/1970,
4. Dž. Juzbašić, <i>Nacionalno-politički odnosi i jezičko pitanje bosanskohercegovačkom Saboru 1910-1914.</i>, Sarajevo, 1999.
5. E. Radušić, "Nacionalne ideje i nacionalni razvoj u Bosni i Hercegovini 19. stoljeća – od vjerskog prema nacionalnom identitetu", <i>The History of Yugoslavia in the 20th Century (Suočavanje s prošlošću – Put ka budućnosti: Istorija Jugoslavije 1918-1991)</i>, Novi Sad 2010.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Crkva bosanska; FIL HIS 262
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, JP: (1P + 1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja o mjestu i ulozi Crkve bosanske u historiji srednjovjekovne bosanske države.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Proučavanje Crkve bosanske. Izvori za izučavanje Crkve bosanske. Postanak i razvoj Crkve bosanske. Ustrojstvo Crkve bosanske (Djed, gost, starac, krstjani). Bosanska crkva u bosanskoj državi. Crkvena politika bosanskih vladara. Nestanak Crkve bosanske.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Šidak Jaroslav, <i>Studije o Crkvi bosanskoj i bogumilstvu</i>, Zagreb 1975.
2. Ćirković Sima, <i>Bosanska crkva u bosanskoj državi, Prilozi za istoriju Bosne i Hercegovine, I</i>, Sarajevo 1987, 191-254.
3. Čošković Pejo, <i>Crkva bosanska u XV stoljeću</i>, Sarajevo 2005.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Evropska i svjetska savremena historija (1918–2000); FIL HIS 302
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, JP : (6P + 1S + 2V), 9 ECTS / DP : (2P + 1S+ 1V), 4 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa osnovnim pojmovima koji su vezani za period savremene historije, a bez kojih se ne bi moglo shvatiti gradivo s kojim će se studenti upoznati u nastavku studija. Shvatanja evropskih i svjetskih historijskih zbivanja olakšat će studentima uočavanje i razumijevanje takvih ili sličnih pojava u nacionalnoj historiji, te ih usmjeriti na komparativni pristup određenim historijskim subjektima.
Sadržaj predmeta: Nakon što se studenti upoznaju s temama koje će slušati u toku predavanja i na seminarima, predstavlja im se popis izvora i literature koje će biti dužni koristiti u toku nastave i za ispite. Potom će se upoznati s temama koje će se obrađivati u sklopu ovog predmeta: ekonomske prilike u svijetu u međuratnom periodu s posebnim osvrtom na planove prevazilaženja kriza pojedinih zemalja; pojava građanskih diktatura u Evropi; razmatranje pojave japanskog militarizma; Vajmarska republika (političke prilike, pojava nacionalsocijalizma, Hitlerov put ka vrhu); prilike pred II svjetski rat, izbijanje rata, tok rata; odnosi sila antifašističke koalicije u toku II svjetskog rata; Hladni rat (krize i sukobi nakon 1945. godine – Korejski rat, sukob u Vijetnamu, Kubanska kriza i sl.); integrativni procesi u Evropi nakon 1945. godine; uloga UN-a; antikolonijalni pokreti u svijetu; kulturni razvoj nakon 1945. godine.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Calvocoressi, P. (2003) <i>Svjetska politika nakon 1945</i>. Zagreb.
2. <i>Historija čovječanstva. Kulturni i naučni razvoj – XX st.</i> (1969). Zagreb.
3. Mitrović, A. (1978) <i>Vreme netrpeljivih</i>. Beograd.
4. Popov, Č. (1976) <i>Od Versaja do Danciga</i>. Novi Sad.
5. Roberts, Dž. M. (2002) <i>Evropa 1880-1945</i>. Beograd.
6. <i>Svijet nakon II svjetskog rata</i> (1975). Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna i Hercegovina od kraja 18. st. do 1918 godine; FIL HIS 315
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, JP : (3P + 1S+ 2V), 6 ECTS / DP : (1P + 1 S + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz historije Bosne i Hercegovine od mira u Svištovu do stvranja Kraljevstva SHS 1918. godine kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se time ujedno osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Administrativno-teritorijalna podjela Bosanskog ejaleta (vilajeta) u 19. st. Vjerska, etnička i socijalna struktura stanovništva. Provođenje osmanskih reformi u oblasti vojske, administracije i sudstva. Pokret za autonomiju Bosne. Hercegovina pod upravom Ali-paše Rizvanbegovića (Stočevića). Proglašenje Hatišerifa od Gilhane. Vojna intervencija Porte u Bosni pod vodstvom Omer-paše Latasa. Bosna pod upravom Topal Osman-paše. Privredni razvoj Bosne i Hercegovine. Zemljoradnja, stočarstvo. Gradovi i gradska privreda - trgovina, zanatstvo. Eksploatacija šuma. Začeci kapitalističkih društvenih odnosa u Bosni i Hercegovini. Poreski sistem. Agrarno zakonodavstvo (Ramazanski zakon i Saferska naredba). Strani kapital. Nastanak građanske klase. Razvoj manufakturne proizvodnje. Interesovanje velikih sila za Bosnu i Hercegovinu i otvaranje konzulata. Karakteristike seljačkih nemira. Ustanak u Hercegovini i Bosni (1875-1878) i njegovo prerastanje u Istočnu krizu. Socijalni i politički programi ustanaka. Angažovanje Srbije i Crne Gore u ustanku i njihov odnos prema Bosni i Hercegovini. Kulturno-prosvjetni razvoj Bosne i Hercegovine u XIX st. Razvoj školstva. Pojava i razvoj štampe. Počeci nacionalnih pokreta. Tekovine osmanske vladavine u Bosni i Hercegovini. Berlinski kongres. Okupacija Bosne i Hercegovine i pokret otpora. Bosna i Hercegovina pod austrougarskom vlašću. Novi civilizacijski okvir. Organizacija vlasti. Državnopravni položaj Bosne i Hercegovine u Monarhiji. Nacionalna, vjerska, socijalna, obrazovno-kulturna struktura. Novi obrazovni sistem. Pismenost. Promjene u načinu života. Privredni razvoj. Uvođenje kapitalističkog načina proizvodnje. Izgradnja saobraćaja. Industrija. Eksploatacija šuma. Rudarstvo. Zanatstvo. Trgovina. Poljoprivreda. Agrarno pitanje i pravci njegovog razrješavanja. Ustanak u Hercegovini 1882. i njegove posljedice. Kalajev režim – ekonomske i političke karakteristike (1882–1903). Političko i nacionalno organiziranje Srba, Muslimana/Bošnjaka i Hrvata. Političke stranke i listovi. Borba Srba i Muslimana/Bošnjaka za vjersko-prosvjetnu autonomiju. Položaj Katoličke crkve (svjetovna crkvena organizacija, redovi). Nacionalna kulturno-prosvjetna društva. Radnička klasa i radnički pokret. Građanska (nevladina) društva u Bosni i Hercegovini. Aneksija Bosne i Hercegovine 1908. i aneksiona kriza. Ustavno razdoblje, formiranje Bosanskog sabora i njegov rad. Bosna i Hercegovina i susjedne zemlje. Odjek balkanskih ratova i zavođenje iznimnih mjera. Mlada Bosna i Sarajevski atentat. Bosna i Hercegovina u I svjetskom ratu. Položaj Bosne i Hercegovine u Državi SHS.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Aličić, A. S. (1983) <i>Uređenje Bosanskog ejaleta od 1789. do 1878. godine</i>. Sarajevo.
2. Aličić, A. S. (1996) <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832. godine</i>. Sarajevo.
3. Hadžibegović, I. (1980) <i>Postanak radničke klase u Bosni i Hercegovini i njen razvoj do 1914. godine</i>. (Prve dvije glave) Sarajevo.
4. Imamović, M. (1976, 1997) <i>Pravni položaj i unutrašnji politički razvitak BiH od 1878. do 1914. godine</i>. Sarajevo.
5. <i>Prilozi za istoriju Bosne i Hercegovine, II.</i> (1987). Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija Bosne i Hercegovine (1918-2000); FIL HIS 316
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, JP : (3P + 1S + 2V), 7 ECTS / DP : (1P +1S + 1V), 3 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznavanje s glavnim problemima položaja i razvoja Bosne i Hercegovine od sloma Austro-Ugarske do kraja 20. stoljeća. U fokusu će biti specifičnosti razvoja Bosne i Hercegovine u jugoslavenskim državnim okvirima, okviru NDH, proglašenje nezavisnosti 1992. godine uz isticanje posebnosti u političkom, društvenom i kulturnom razvoju s ciljem razumijevanja suvremenih društvenih kretanja u Bosni i Hercegovini.
Sadržaj predmeta: Predavanja će se fokusirati na teme koje ukazuju na specifičnosti razvoja Bosne i Hercegovine u različitim državnim okvirima tokom 20. st. (monarhistička Jugoslavija, NDH i socijalistička Jugoslavija). Za razdoblje monarhističke Jugoslavije obarđivat će se pitanja razvoja stanovništva; razvoj društva - agrarni odnosi i razvoj privrede; položaj BiH u okviru NDH; obnova državnosti tokom rata; materijalne i ljudske žrtve 1941-1945; vjerske zajednice 1918-1945; razvoj obrazovanja, nauke i kulture; Za razdoblje historije Bosne i Hercegovine poslije Drugog svjetskog rata obrađivat će se pitanja uspostave komunističkog sistema vlasti i transformacija društva; agrarni odnosi i izgradnja industrije; nacionalni odnosi; položaj vjerskih zajednica; razvoj gradova; nauka, kultura i umjetnost. Bosna i Hercegovina u postkomunističko doba (ekonomska i politička kriza; formiranje višestranačkog političkog sistema i funkcioniranja parlamentarizma; pripreme za agresiju – jugoslavenski kontekst; rat 1992–1995: materijalne i demografske posljedice; razvoj Bosne i Hercegovine poslije 1995. godine).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Papić, M. (1984) <i>Školstvo u Bosni i Hercegovini 1918.-1941.</i> Sarajevo.
2. Zovko, Lj. (1990) <i>Bosna i Hercegovina 1918.-1943., državno-pravni položaj.</i> Mostar
3. Redžić, E. (1995) <i>Bosna i Hercegovina u Drugom svjetskom ratu.</i> Sarajevo.
4. Šehić, N. (1991), <i>Bosna i Hercegovina 1918-1925. Privredni i politički razvoj.</i> Sarajevo
5. Abazović, M. (1999) <i>Kadrovski rat za BiH (1945-1991).</i> Sarajevo.
6. Filandra, Š. (1998) <i>Bošnjačka politika u XX. stoljeću.</i> Sarajevo.
7. Kamberović, H. (2000) <i>Prema modernom društvu. Bosna i Hercegovina od 1945. do 1953. godine.</i> Tešanj.
8. Bojić, M. (2001) <i>Historija Bosne i Bošnjaka (VII-XX vijek).</i> Sarajevo. (str. 225–536)
9. Džaja, S. M. (2004) <i>Politička realnost jugoslavenstva (1918-1991) s posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu.</i> Sarajevo – Zagreb.
10. Katz, V. (2011) <i>Društveni i ekonomski razvoj Bosne i Hercegovine 1945.-1953.</i> Sarajevo
11. Kamberović, H. (2011) <i>Hod po trnju. Iz bosanskohercegovačke historije 20. stoljeća.</i> Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika nastave historije 2, FIL HIS 311
Semestar, broj sati i broj bodova: VI semestar, JP : (1P + 1V), 4 ECTS / DP : (1P + 1V), 2 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču znanja iz Metodike nastave historije
Sadržaj predmeta: Fokus metodike nastave historije tijekom VI. semestra odvijat će se kroz vježbe i hospitacije po suvremenim metodičkim standardima. Pri tom studente treba osposobiti i pripremiti za samostalan rad s učenicima u osnovnoj školi. Imajući u vidu uzrast i specifične psiho-fizičke sposobnosti učenika tog uzrasta koji će se, između ostalog, prvi put susresti s nastavom historije vježbe je potrebno pažljivo i temeljito planirati. Iz tog razloga potrebno je: 1) studentima ukazati na značaj potrebe pripremanja svakog nastavnog sata; 2) objasniti značaj pismene pripreme kroz aktualne „metodičke korake“ (uvod u nastavni sat; obrada novog gradiva; ponavljanje i vježbanje); sugerirati s obzirom na nastavnu jedinicu oblik nastavnog sata; 3) pomoći pri adekvatnom odabiru metoda rada (usmeno izlaganje, razgovor, način demonstracije) i nastavnih pomagala; studentima ukazati na važnost učenike upoznati s udžbenikom njegovom informacijskom funkcijom, historijskom čitankom i atlasom. Po obavljenim pripremanjima svaki student će na fakultetu održati sat, koji će u svim segmentima, zbog što bolje edukacije, biti s kolegama prodiskutiran. Također će, tijekom hospitacija, trebati surađivati s predmetnim nastavnikom, kako bi uvid u rad studenata bio cjelovit i učinkovit. Na kraju, po obavljenim hospitacijama, analizirat će se obavljene aktivnosti. Također će, sukladno s novim standardima u nastavi, studentima biti skrenuta pozornost na inkluzivu u nastavi, što podrazumijeva mogućnost rada s učenicima s posebnim potrebama.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. T.I. Berend, «<i>Historija – znanstvena disciplina i školski predmet</i>», u: Naše teme, XXVIII, 4,5,Zagreb 1984;
2. <i>Zbornik radova: Jugoslovenski simpozij o nastavi historije</i>, Novi Sad,1972;
3. V. Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998;
4. Rendić-Miočević, <i>Didaktičke inovacije u nastavi povijesti</i>, Zagreb 1989;
5. F. Isaković, <i>Ekskurzija kao oblik proširivanja i produbljivanja znanja u nastavi istorije</i>, <i>Nastava povijesti</i>, 1 i 2, Zagreb 1985;
6. B. Drašković, <i>Povijesna karta i povijesni atlas kao temeljna nastavna sredstva za snalaženje u prostornim promjenama u prošlosti</i>, <i>Nastava povijesti</i>, 1, Zagreb 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Civilizacije klasičnog doba Grčke i Rima; FIL HIS 410
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (1P + 1S+ 2V), 5 ECTS / DP : (1P + 1S + 1 V), 3 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je znatno produbiti znanja historije, arheologije i umjetnosti svijeta klasičnih civilizaciji od početka II. milenijuma p. n. e., do kraja sredine I milenijuma n. e., kako bi student stekao temeljna znanja za bavljenje nastavnom aktivnošću.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje sa literaturom. Detaljna historijska topografija zemalja koje je zahvatala antička grčko-rimska civilizacija. Izvorna građa i savremena historiografija. Periodizacija i kronologija grčke i rimske historije. Minojska i mikenska civilizacije, Troja i grčka mitologija, Homerska Grčka, Arhajska Grčka, Grčka kolonizacija VIII- VI st. e. Grčka u klasično doba. Aleksandar Makedonski i helenističko razdoblje razvitka grčke civilizacije. Rana Italija, Etrurci i njihova kultura, Grci na tlu Italije, italjski narodi. Rim u doba kraljeva. Doba rane Republike. Pokorenje Italije od strane Rima. Širenje Rimske Republike. Kasna Republika, Julije Cezara. Oktavijan August i stvaranje Carstva. Carevi iz dinastije Julijevaca- Klaudijevaca, Flavijevaca i Antonina. Rimska ekonomika, kultura, religija, umjetnost. Širenje istočnih kultova u I i II st. n. e. i doba ranog kršćanstva. Kasno Rimsko Carstvo. 476 god.n.e. i sudbina Zapadnog Rimskog Carstva.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. F. Papazoglu, <i>Istorija helenizma, Vladavina Aleksandra Velikog-Doba dijadoha</i>, Beograd 1995;
2. G. F. Chamoux, <i>Grčka civilizacija</i>, Beograd 1967;
3. P. Grimal, <i>Rimska civilizacija</i>, Beograd 1968,
4. <i>Oksfordska istorija rimskog sveta</i>, Beograd, 1999;
5. S. Mesihović, <i>Skripta za historiju starog Rima</i>, 2012.
Dodatna i preporučena literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. N. A. Maškin, <i>Istorija starog Rima</i>, Beograd 1951;
2. D. Brujić, <i>Vodič kroz svet antike</i>, Beograd, 2002;
3. V. V. Struve-D. P. Kalistov, <i>Stara Grčka</i>, Sarajevo, 1959;
4. F. Papazoglu. <i>Istorija helenizma</i>, Beograd, 1967;
5. H. Kreissig, <i>Povijest helenizma</i>, Zagreb, 1987;

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna i Hercegovina u antičko doba; FIL HIS 411
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (1P + 1S + 1V), 3 ECTS / DP : (1P +1V), 2 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj je znatno produbiti znanja historije, arheologije i umjetnosti prostora današnje Bosne i Hercegovine u antičko doba od početaka prodora Rimljana do dolaska Slavena, kako bi student stekao temeljna znanja za bavljenje nastavnom aktivnošću.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje sa nastavnim planom i programom. Upoznavanje sa literaturom. Historijska topografija ilirskih zemalja. Izvorna građa i savremena naučna stajališta po pitanju antičkog razvitka u BiH. Historijat naučnog istraživanja antičkog svijeta. «Ilirska država» i tri ilirska rata, rimski ratovi na zapadnom Balkanu, Oktavijanova kampanja. Organizacija provincije Illyricum. Ustanak 6-9 god. Provincije Dalmacija i Panonija. Peregrinske <i>civitates</i> , kolonije i municipiji, Romanizacija. Uloga Ilira u Rimskom Carstvu. Materijalna kultura i duhovni život Ilira za vrijeme rimske vladavine. Završno razdoblje antičkog razvitka na tlu današnje BiH. Ilirski ostaci na Balkanu i propast antičke civilizacije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Kulturna istorija BiH</i>, Sarajevo, 1966 (doba prahistorije i antike).
2. <i>Bosna i Hercegovina od najstarijih vremena do kraja II svjetskog rata</i>, Sarajevo 1994, (doba prahistorije i antike).
3. J. J. Wilkes, <i>Iliri</i>, Split, 2001.
4. Bojanovski, <i>Bosna i Hercegovina u antičko doba</i>, Sarajevo 1988.
5. <i>Praistorija jugoslavenskih zemalja</i>, Tom V, Sarajevo, 1987.
6. S. Mesihović, <i>Rimski vuk i ilirska zmija. Posljednja borba</i>, Sarajevo, 2011.
Dodatna i preporučena literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. A. Stipčević, <i>Iliri</i>, Zagreb, 1974.
2. P. Cabanes, <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>, Zagreb, 2002.
3. B. Čović, <i>Od Butmira do Ilira</i>, Sarajevo, 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Odnos crkve i države u srednjem vijeku; FIL HIS 418
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (2P+1S+2V), 5 ECTS / DP : (1P +1V), 3 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja o odnosu duhovne i svjetovne vlasti, počevši od kasne antike i afirmacije kršćanstva u Rimskom Carstvu do pojave nacionalnih crkava u Zapadnoj Evropi koncem srednjeg vijeka i uvođenja Reformacije.
Predavanja: Univerzalni koncept božanskog porijekla vlasti; Lik antičkog vladara; Milanski edikt 313. godine – Pretvaranje kršćanstva u ideološku osnovu vlasti; Karakter vladarske časti u ranom srednjem vijeku; Nastanak pojma: “Dei gratia”; Okrunjenje Karla Velikog za cara 800. godine; Diktat pape Grgura VII. 1075. godine; Papinstvo Inocenta III (1198-1216); Reakcija vladarskih dinastija Zapadne Evrope; Paradigma budućnosti: Filip IV Lijepi (1285-1314). Lik makjavelijanskog vladara; Nastanak nacionalnih (biskupskih) crkava u Zapadnoj Evropi; Crkva bosanska - episkopska crkva između Istoka i Zapada; Raskid sa papinskim autoritetom: Reformacija i pojava apsolutne monarhije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Georgije OSTROGORSKI, Odnos Crkve i države u Vizantiji, u: <i>O shvatanjima i verovanjima Vizantinaca</i>, SKZ, Beograd, 1970.
2. Roberto LOPEZ, <i>Rođenje Evrope. Stoljeća V-XIV</i>, Školska knjiga, Zagreb, 1978. (Naslov izvornika: Roberto S. Lopez, <i>La nascita dell' Europa. Secoli V-XIV</i>. Copyright Armand Colin, Paris. S talijanskoga preveo Berislav Lukić.)
3. Henri PIRENNE, <i>Povijest Evrope od seobe naroda do XVI stoljeća</i>, Kultura, Zagreb, 1956. (Naslov originala: Henri Pirenne, <i>Histoire de l' Europe des invasions au XVIe siècle</i>, 20e Édition Office de Publicité, Bruxelles. Preveo s francuskog dr. Miroslav Brandt.)
4. Walter ULLMANN, <i>A History of Political Thought: The Middle Ages</i>, Penguin Books, 1965.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosansko društvo u srednjem vijeku, FIL HIS 412
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP: (1P+1S+2V), 5 ECTS / DP : (1P+1S+1V), 3 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali steći temeljna znanja i ovladati osnovnim pojmovima iz bosanske historije srednjeg vijeka kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Način rada: Nastava će biti organizirana kroz predavanja, seminare i vježbe, a u njezinu izvođenju studenti bi trebali aktivno sudjelovati.
Predavanja: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Doseljavanje Avara i Slavena, nastanak bosanske države, prve vijesti o bosanskom plemstvu, Pojava dualističke hereze i njezino suzbijanje, izgradnja društvene strukture i njezin odnos prema vlasti Bribirskih knezova, banu Stjepanu I. i Ugarskoj (Sibislav). Banovanje Stjepana II, teritorijalno širenje, banov odnos prema velikašima, napose Hrvatinićima, razvoj rudarstva i trgovine, uključivanje domaćih ljudi u te poslove, dolazak franjevaca, djelovanje Crkve bosanske. Tvrtkovi odnosi s velikašima, privrženici i odmetnici, jačanje zemlje, vladar i velmože prema prilikama u susjedstvu, osvajanja u Podrinju i Dalmaciji, stjecanje kraljevskog naslova. Doba slabih vladara i moćnih oblasnih gospodara, ugarske pretenzije i rastuća osmanska opasnost, unutrašnji razdori, neuspjeli pokušaji spašavanja zemlje, pad Bosne 1463. Mjesto Bosne u tokovima tadašnje evropske stvarnosti i uloga koju u sudaru s nadmoćnijom silom nije mogla dugo igrati. Seminar: Teme za seminar daju se na početku semestra po izboru. Student je dužan temu obraditi pismeno te je javno usmeno izložiti i obraniti. Vježbe: Čitanje i analiziranje izvora (bizantskih pisaca, domaćih vladarskih i velikaških isprava i dubrovačkih vijesti) te upoznavanje s različitim (ponekad oprečnim) mišljenjima i objašnjenjima pojedinih autora.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Kulturna istorija Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do pada ovih zemalja pod osmansku vlast</i>, (prilog N. Miletić, P. Anđelić), Sarajevo 1984;
2. S. Ćirković, <i>Istorija srednjovekovne bosanske države</i>, Beograd 1964;
3. N. Klaić, <i>Srednjovjekovna Bosna</i>, Zagreb 1994;
4. J. Šidak, <i>Studije o »Crkvi bosanskoj« i bogumilstvu</i>, Zagreb 1975;
5. D. Kovačević-Kojić, <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>, Sarajevo 1978;
6. B. Grafenauer, <i>Prilog kritici izvještaja Konstantina Porfirogeneta o doseljenju Hrvata</i>, Historijski zbornik V/1-2, Zagreb 1952, 1-56;
7. <i>Povijest Bosne i Hercegovine od najstarijih vremena do 1463</i>, Sarajevo 1991;
8. M. J. Dinić, <i>Državni sabor srednjovekovne Bosne</i>, Beograd 1955;
9. D. Kovačević, <i>Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni</i>, Sarajevo 1961.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni; FIL HIS 419
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, (2P + 2V), 4 ECTS / DP : (1P +1V), 2 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja o trgovini u Bosni u srednjem vijeku.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Izvori i literatura o trgovini u Bosni u srednjem vijeku. Razvoj privrede u Bosni: zemljoradnja, stočarstvo i rudarstvo. Glavna roba u Bosni: plemeniti metali, olovo, vosak. Carine. Strani i domaći trgovci. Trgovačka društva. Izvozna i uvozna trgovina. Karavanska trgovina. Glavni privredni centri.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Desanka Kovačević, <i>Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni</i>, Sarajevo 1961.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Prilozi za historiju Bosne i Hercegovine I</i> (privreda), ANU BiH, Sarajevo 1987.
2. Desanka Kovačević-Kojić, <i>Gradska naselja srednjovjekovne bosanske države</i>, Sarajevo 1978.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Vojna organizacija u Osmanskom carstvu; FIL HIS 468b
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (1P + 1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata s osnovama vojnog uređenja u Osmanskom carstvu
Sadržaj predmeta: Obradivati će se temeljne karakteristike vojne organizacije u osmanskoj državi od vremena Osmana Gazija do kraja 18. stoljeća. Studenti se trebaju upoznati s osmanskom vojnom taktikom i strategijom te sa značajnim vojnim rodovima u okviru kopnene i pomorske vojske. Specijalna pažnja bit će posvećena primjeni osmanske vojne organizacije na tlu Bosanskog ejaleta.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Ihsanoglu, E. (pr.), <i>Historija osmanske države i civilizacije</i>, I, Sarajevo, 2004.
2. Šabanović, H. (1969) "Vojno uređenje Bosne od 1463. g do kraja XVI st." u: <i>GDI BiH XI</i>.
3. <i>Historija naroda Jugoslavije I, II</i> (1959). Zagreb.
4. Kreševljaković, H. (1954) <i>Kapetanije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo.
5. Filipović, N. (1955) „Odžakluk timari”. u: <i>POF V</i>.
6. Pelidija, E. (1989) <i>Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira (1699-1718)</i>. Sarajevo.
7. Đurđev, B. (1947), "O vojnicima", u: <i>GZM</i>, n.s. II.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Zirojević, O. (1974), <i>Tursko vojno uređenje u Srbiji</i>, Beograd.
2. Hickock, M. (1997) <i>Ottoman military administration in eighteen century Bosnia</i>, Leiden.
3. Matkovski, A. (1969) „Prilog pitanju devširme“, u: <i>POF XIV-XV</i>.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra Nacionalni mitovi na Balkanu; FIL HIS 469a
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, (1P +1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Analizirati prirodu, uzroke i posljedice nacionalnih mitova na Balkanu u kontekstu historije jugoistočne Evrope u 20. stoljeću.
Sadržaj predmeta: Predavanja će se fokusirati na predstavljanje pojave nacionalnih mitova u balkanskim društvima u 20. stoljeću u kontekstu historijskih procesa. Težište će biti usmjereno na definiranje pojmova nacionalnosti, nacionalnih i političkih mitova i mitologija, zatim na njihovu prirodu, uzroke njihovih pojava i njihove posljedice. Na konkretnim primjerima iz historije zemalja bivše Jugoslavije pokazati sličnosti i razlike nacionalnih mitova kao i analizu modela stvaranja historijskih mitova, te ukazati na zloupotrebu povijesti, odnosno (zlo)upotrebu izgrađenih historijskih mitova u političke svrhe.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Benedict Anderson (1990), <i>Nacija: zamišljena zajednica. Razmatranja o porijeklu i širenju nacionalizma</i>. Zagreb.
2. Eric J. Hobsbawm (1993), <i>Nacije i nacionalizam</i>. Zagreb.
3. George Schopflin i Geoffrey Hosking (1997), <i>Myths and Nationhood</i>. London.
4. Raul Žirarde (2000), <i>Politički mitovi i mitologije</i>. Beograd.
5. Husnija Kamberović (ur.) (2003), <i>Historijski mitovi na Balkanu</i>. Sarajevo.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Stef Jansen (2005), <i>Antinacionalizam</i>. Beograd.
2. Vjekoslav Perica (2006), <i>Balkanski idoli, I i II</i>. Beograd.
3. Miodrag Popović (2007⁴), <i>Vidovdan i časni krst. Oglad iz književne arheologije</i>. Beograd.
4. Majkl Bilig (2009), <i>Banalni nacionalizam</i>. Beograd.
5. Dubravka Stojanović (2009), <i>Ulje na vodi. Ogladi iz istorije sadašnjosti Srbije</i>. Beograd.
6. Erik Hobsbom i Terens Rejndžer (ur.) (2011²), <i>Izmišljanje tradicije</i>. Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Temeljna nastavna umijeća; FIL PED 403
Semestar, broj sati i broj bodova: I semestar, JP : (2P + 2V), 4 ECTS / DP : (2P + 2V), 4 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Povezati pedagošku i didaktičku teoriju, uvesti polaznike u praktična pitanja nastavne djelatnosti, proširiti shvatanje kurikuluma, usvojiti novu sliku suvremenih nastavničkih kompetencija, povećati razinu razumijevanja posebnih pedagoških i disciplinskih problema u/izvan razreda, osvijestiti mogućnosti, ograničenja i vrijednost umijeća prosudbe vlastitog i učeničkog rada.
Sadržaj predmeta: umijeće izvedbe nastavnog sata, priroda i obilježje nastavnih umijeća, neposluh, autoritet, nagrade i kazne, ocjenjivačko umijeće nastavnika u praksi, razredni ugođaj: svrhovitost, zabava, sloboda i pripadanje, izgled i sastav razreda: namještaj i odjeća (ne) čine nastavni rad, vrijeme kao „pedagoški pojam“, motivacija u razredu: razvoj samopouzdanja u procesu učenje-poduka.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura : 1. Kyriakou, C. (1997); <i>Temeljna nastavna umijeća</i> , Zagreb: Educa
Dodatna i preporučena literatura : 1. Bratanić, M. (1993); <i>Mikropedagogija</i> , Zagreb: Školska knjiga 2. Gudjons, H. (1994); <i>Pedagogija -temeljna znanja</i> , Zagreb: Educa 3. Slatina, M. (1998); <i>Nastavni metod</i> , Sarajevo: Filozofski fakultet

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Historija osmanske kulture i civilizacije; FIL HIS 403
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP: (2P + 1S+ 2V), 5 ECTS / DP : (2P+1S+1V), 3 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu znanja iz historije osmanske kulture i civilizacije s posebnim osvrtom na kulturno-historijske prilike u jugoistočnoj Evropi.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Civilizacijska i kulturna dostignuća u Osmanskom carstvu u klasičnom periodu. Konceptija države i vlasti. Politička, ekonomska i kulturna djelatnost u vrijeme uspona Carstva. Država i islam. Proces širenja islama. Derviški redovi i sufizam. Ostale religije i položaj nemuslimana. Medrese i druge obrazovne institucije. Nauka kod Osmanlija. Arhitektura i umjetnost. Vakufi. Gradovi, gradsko stanovništvo i gradska kultura. Osmanska ekonomska misao i društveno-ekonomski sistem. Koncept mirijskog vlasništva. Metode „oživljavanja” i kolonizacija. Gradska i seoska privreda. Kreditni sistem i novac. Esnafi i trgovina. Devijacije u klasičnom osmanskom sistemu. Elementi osmanskog prava i njihova primjena.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Adivar, A. (1999) <i>Nauka kod osmanskih Turaka</i>. Zenica.
2. Begović, M. (1963) <i>Vakufi u Jugoslaviji</i>. Beograd.
3. Čehajić, Dž. (1986) <i>Derviški redovi</i>. Sarajevo.
4. <i>Gradovi i gradska kultura na Balkanu (XV-XIX vek)</i> (1988). Beograd.
5. <i>Historija naroda Jugoslavije II</i> (1959). Zagreb.
6. <i>Historija osmanske države i civilizacije</i> (prir. E. Ihsanoglu) (2004). Sarajevo.
7. Inaldžik, H. (1974) <i>Osmansko carstvo, klasično doba 1300-1600</i>. Beograd.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. <i>Istorija Osmanskog carstva</i> (prir. R. Mantran) (2002). Beograd.
2. Kasumović, I. (1999) <i>Školstvo i obrazovanje u Bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave</i>. Mostar.
3. Kreševljaković, H. (1991) <i>Izabrana djela I-IV</i>. Sarajevo.
4. Matuz, J. (1992) <i>Osmansko carstvo</i>. Zagreb.
5. Grupa autora (2011) <i>Mjesto i uloga derviških redova u Bosni i Hercegovini</i>. Sarajevo
6. Šabanović, H. (1973) <i>Književnost muslimana Bosne i Hercegovine na orijentalnim jezicima</i>. Sarajevo.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Ličnosti evropske i svjetske historije novog vijeka (1500-1918); FIL HIS 501
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP : 5 (3P+1S+1V), 5 ECTS / DP : (1P + 1S + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa ličnostima koje su bile glavni kreatori evropske i svjetske scene u svim područjima djelatnosti od početka XVI stoljeća do 1918. godine.
Sadržaj prdmeta: Predavanja: U okviru tematske cjeline pažnja bi bila posvećena glavnim predstavnicima renesansne i humanističke misli, poznatim istraživačima novog svijeta, reformatorima u redovima crkve, najznačajnijim vladarima i vojskovođama novog vijeka, kao i osobama koje su dale značajan doprinos duhovnoj nadgradnji pojedinih društava u različitim epohama evropske i svjetske historije. Seminar: Na početku svakog semestra student može odabrati temu koju je dužan pismeno obraditi, a potom usmeno izložiti pred grupom. Vježbe: Rad na historijskim izvorima, stručnim časopisima, debate i diskusije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. D. Živojinović, <i>Svet u ekspanziji</i>, Beograd 1983.;
2. Čedvik Oven, <i>Reformacija</i>, Novi Sad 1985.;
3. H. Herder, <i>Evropa u devetnaestom veku</i>, Beograd 2003;
4. Charles Moraze, <i>Devetnaesto stoljeće 1775.-1905</i>, Zagreb 1976.,
5. Č. Popov, <i>Građanska Evropa</i>, Novi Sad 1989.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosanskohercegovačko društvo od kraja XVIII st. do 1918; FIL HIS 414
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (2P+1S+2V), 5 ECTS / DP : (1P + 1S + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti bi trebali proširiti znanja iz historije Bosne i Hercegovine od kraja XVIII stoljeća do 1918. godine kako bi ista mogli primjenjivati u svom budućem radu te se osposobiti za kritičko vrednovanje historiografskih rezultata.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Pregled izvora i literature. Bosanskohercegovačko društvo XIX stoljeća. Vjerska, etnička i socijalna struktura stanovništva i promjene. Nacionalne manjine. Industrijalizacija Bosne i Hercegovine. Gradovi i gradska privreda. Selo. Svakodnevni život. Promjene u načinu života u doba Austro-Ugarske. Počeci nacionalnih pokreta. Nacionalna kulturno-prosvjetna društva (Prosvjeta, Gajret, Napredak i dr.). Građanska (nevladina) društva u Bosni i Hercegovini. Političko i nacionalno organiziranje Srba, Muslimana/Bošnjaka i Hrvata. Političke stranke i listovi. Borba Srba i Muslimana za vjersko-prosvjetnu autonomiju. Vjerski život i položaj vjerskih zajednica. Ustavno razdoblje, formiranje Bosanskog sabora i njegov rad. Bosanskohercegovačko društvo u krizi: Istočna kriza 1875-78, Prvi svjetski rat. Teme za seminar daju se na početku semestra po izboru. Student je dužan temu obraditi pismeno te je javno usmeno izložiti i obraniti. Ostali studenti aktivno učestvuju u seminaru. Rad sa izvorima, analiza ključnih historijskih dokumenata. Naučni i stručni časopisi. Zajedničko razmatranje pojedinih naučnih problema i vrednovanje knjiga i radova koja tretiraju historiju Bosne i Hercegovine od kraja XVIII st. Do 1918. Film. Stručna ekskurzija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. I. Hadžibegović, <i>Postanak radničke klase u BiH i njen razvoj do 1914. godine</i>, Sarajevo, 1980 (prve dvije glave)
2. A. S. Aličić, <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832. godine</i>, Sarajevo, 1996
3. M. Ekmečić, <i>Ustanak u Bosni 1875-1878</i>, Sarajevo 1973
4. H. Kreševljaković, <i>Izabrana djela, knj. IV</i>, Sarajevo, 1990
5. M. Imamović, <i>Pravni položaj i unutrašnji politički razvitak BiH od 1878. do 1914.</i>, Sarajevo, 1976, 1997
6. <i>Prilozi za istoriju BiH, II</i>, Sarajevo, 1987.
7. Dž. Juzbašić, <i>Nacionalno-politički odnosi i jezičko pitanje u bosanskohercegovačkom Saboru 1910-1914</i>, Sarajevo, 1999.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika nastave historije za srednje škole I; FIL HIS 417
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (2P), 3 ECTS / DP : (2P), 2 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču znanja iz Metodike nastave historije
Sadržaj predmeta: Fokus metodike nastave historije je definirati predmet i zadatke nastave historije kroz njezin razvoj kao znanstvene i nastavne discipline u obrazovnom i odgojnom procesu. Kroz suvremene metodičke standarde potrebno je ukazati na zadatke koji bi obuhvaćali: poznavanje historijskih događaja; razvoj historijskog mišljenja, moralni odgoj, te stjecanje pozitivnih navika i estetskog osjećaja; također, za primjeren uzrast gimnazijalaca, treba: 1) voditi računa psiho- fizičkim sposobnostima te razvojne faze učenika 2) učenike upozoriti na sadržajan nastavni plan i program; 3) postići materijalne, funkcionalne i odgojne zadatke nastave historije 4) definirati udžbenik, njegovu informacijsku funkciju, historijski atlas i odgovarajuću literaturu 5) istaknuti različite nastavne metode i pri tom na značaj: usmenog izlaganja, razgovora, rada na historijskom tekstu ili dokumentu te istaknuti prednosti takvog rada: s cijelim odjeljenjem, s grupom i kroz individualni rad. 6) ukazati na nastavna sredstva i pomagala: historijske objekte, slike i portrete, crteže, dijagrame i grafikone, film i radio, sredstva za orijentaciju u vremenu – kronološke karte, lentu vremena, historijski kalendar, historijske i geografske karte, posebno na značaj i mogućnosti suvremene projekcije i kompjutora 7) objasniti strukturu nastavnog sata 8) naglasiti značaj analize, sinteze, generalizacije i komparacije kao osnovnih misaonih operacija u nastavi historije. 9) razjasniti globalnu, fragmentarnu, kombiniranu i racionalnu metodu učenja u cilju usmjeravanja učenika na ispravan rad, ali i ukazati na greške nastavnika i učenika u nastavnom procesu. Upoznati učenike s dokimologijom – znanost o ocjenjivanju.10) istaknuti značaj pripreme nastavnika za nastavni sat s posebnim naglaskom na pismenu pripremu koja mora voditi računa: o zadacima i artikulaciji nastavnog sata: uvodu, obradi novog gradiva, ponavljanju i vježbanju te s tim u vezi i s oblicima rada: frontalnom, grupnom i individualnom; o tipu nastavnog sata (uvodni, sat obrade novog gradiva, ponavljanja, vježbanja, provjeravanja ili sistematiziranje) te nastavnim sredstvima i metodama.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. T.I. Berend, «<i>Historija – znanstvena disciplina i školski predmet</i>», u: Naše teme, XXVIII, 4,5,Zagreb 1984;
2. <i>Zbornik radova: Jugoslovenski simpozij o nastavi historije</i>, Novi Sad,1972;
3. V. Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998;
4. Rendić-Miočević, <i>Didaktičke inovacije u nastavi povijesti</i>, Zagreb 1989;
5. F. Isaković, <i>Ekskurzija kao oblik proširivanja i produbljivanja znanja u nastavi istorije</i>, Nastava povijesti, 1 i 2, Zagreb 1985;
6. B. Drašković, <i>Povijesna karta i povijesni atlas kao temeljna nastavna sredstva za snalaženje u prostornim promjenama u prošlosti</i>, Nastava povijesti, 1, Zagreb 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Stećci; FIL HIS 566a
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, (1P+1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja o nadgrobnim spomenicima Bosne i Huma u razdoblju između konca XII. i početka XVI. stoljeća u kontekstu evropskog govora o smrti.
Predavanja: Historiografija o stećcima; Stećci i nacionalne historiografije; Evolucija oblika; Figuralne kompozicije; Estetika i simbolizam umjetnosti stećaka; Epitafi; Individualizacija i humanizacija smrti; Nekropole stećaka – monumentalnost smrti; Porodične nekropole; Rasprostranjenost nekropola; Bosanska škola smrti; Interkonfesionalnost stećaka; Reformacija i konceptualna izmjena strategije smrti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Šefik BEŠLAGIĆ, <i>Stećci – kultura i umjetnost</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1982.
2. Dubravko LOVRENOVIĆ, <i>Stećci – Bosansko i humsko mramorje srednjeg vijeka</i>, Sarajevo, 2009.
3. O. BIHALJI-MERIN – Alojz BENAC, <i>Stećci</i>, Prosveta, Beograd, 1963.
4. Marian WENZEL, <i>Ukrasni motivi na stećcima</i>, Veselin Masleša, Sarajevo, 1965.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna i Dubrovnik u srednjem vijeku; FIL HIS 466a
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, (1P + 1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Studenti će steći osnovna znanja o odnosima Bosne i Dubrovnika u srednjem vijeku kroz prizmu političkih, privrednih i kulturnih prilika.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Literatura o odnosima Bosne i Dubrovnika u razvijenom srednjem vijeku. Teritorijalnopolički razvoj susjeda. Privredne veze zaleđa i primorja. Dubrovačke kolonije u Bosni. Porota. Karakteristike diplomatskih odnosa. Rat i mir u odnosima Bosne i Dubrovnika. Kulturne veze.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Babić Anto, Tradicija i historijsko pravo u odnosima Bosne i Dubrovnika u srednjem vijeku, <i>Bosna franciscana</i> 12, Sarajevo 2000, 241-247.
2. Desanka Kovačević, <i>Trgovina u srednjovjekovnoj Bosni</i>, Sarajevo 1961.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Foretić Vinko, <i>Povijest Dubrovnika do godine 1808</i>, I, Zagreb 1980.
2. <i>Kulturna historija Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo 1984.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Komunikacija u nastavi; FIL PED 404
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, JP : (2P + 2V), 4 ECTS / DP : (2P + 2V), 4 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Steći/proširiti znanja o komunikaciji u nastavom radu, osvijestiti specifičnosti odnosa nastavnik-učenik, vježbati zauzimanje stavova, socijalnu percepciju i empatiju, usvajati tehnike razumijevanja i razmjene u međuljudskim odnosima u odgojnom procesu, osnažiti paradigmu intrerakcijsko-komunikacijskog aspekta odgoja.
Sadržaj predmeta: Pojam komunikacije, interakcijska povezanost u komunikaciji, empatijsko komuniciranje, komunikacijska pravila kao put u shvaćanje, nastavnik kao agens i model komunikacije u razredu, aktivno slušanje, samoprocjena komunikacijskih vještina, „ti“ i „ja“ poruke, nasilna i nenasilna komunikacija, asertivno ponašanje, igranje uloga, monolog, dijalog i improvizacija u razredu, neverbalna komunikacija, pismena komunikacija, komunikacija u inkluzivnom odjeljenju, biti razrednik, partnerstvo nastavnika sa roditeljima.
Preduvjeti za upis predmeta: položen predmet Temeljna nastavna umijeća
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Bratanić, M. (1993); <i>Mikropedagogija</i>, Zagreb: Školska knjiga
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Brajša, P. (1994); <i>Pedagoška komunikologija</i>, Zagreb: Školske novine
2. Ivanek et al. (2005); <i>Kreativni razrednik/razrednica (40 primjera kreativnih radionica)</i>, Zagreb: Profil International
3. Neil, S. (1994); <i>Neverbalna komunikacija</i>, Zagreb: Educa

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra: Osnove psihologije; FIL PSI 409
Semestar i broj bodova: II semestar, JP : (2P), 4 ECTS / DP : (2P), 4 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: opći
Cilj predmeta: Kolegij ima za cilj upoznati studente s temeljnim obilježjima psihologije kao prirodne i društvene naučne discipline, pri čemu je naglasak na pregledu i informaciji, a ne na prikazivanju područja «u dubinu».
Sadržaj predmeta: U okviru predavanja obrađivat će se sljedeće teme: šta je psihologija, metode istraživanja u psihologiji, biološka psihologija, osjeti i percepcija, svijest, učenje i pamćenje, mišljenje i govor, polusestrialni ispit, inteligencija, motivacija i čuvstva, razvoj, ličnost, psihološki poremećaji i terapija, zdravlje i socijalna psihologija.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV – a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: 1. Ratus, A. S. (2000). Temelji psihologije. Jastrebarsko: Naklada Slap

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Društvo i ekonomija u osmanskoj Bosni od 15. do kraja 18. st.; FIL HIS 413
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP : (2P + 1S + 2V), 5 ECTS / DP : (2P + 1S + 1 V), 4 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stječu osnovna znanja o strukturi društva u Bosni i Hercegovini za vrijeme osmanske uprave. Posebna pažnja posvetit će se primjeni osmanskog državnog i društvenog sistema u Bosni i Hercegovini i specifičnostima koje je on imao u odnosu na ostale pokrajine Osmanskog carstva.
Sadržaj predmeta: Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Uspostavljanje osmanske državne i društvene organizacije u Bosni. Karakteristike dirlik sistema u Bosni prije i poslije zavođenja odžakluka. Ajani. Kapetanije i agaluci. Tvrđave u Bosanskom ejaletu i njihove posade. Bosanski jerli kulu janjičari. Ulema i njihov doprinos širenju osmanske kulture u Bosni. Nastanak i razvoj urbanih sredina. Gradska privreda i gradsko stanovništvo. Seosko stanovništvo i seoska privreda. Čiflučenje u Bosni i njegovi sudionici. Kriza u Carstvu i njezin odraz na prilike u Bosanskom ejaletu. Svakodnevni život u Bosni za vrijeme osmanske uprave.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Aličić, A. (1996) <i>Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832.</i> Sarajevo.
2. Grupa autora (1998) <i>BiH od najstarijih vremena do kraja drugog svjetskog rata.</i> Sarajevo.
3. Handžić, A. (1994) <i>Studije o Bosni.</i> Istanbul.
4. <i>Historija naroda Jugoslavije I, II</i> (1959). Zagreb.
5. Kasumović, I. (1999) <i>Školstvo i obrazovanje u bosanskom ejaletu za vrijeme osmanske uprave.</i> Mostar.
6. Kreševljaković, H. (1991) <i>Izabrana djela I-IV.</i> Sarajevo.
7. Pelidija, E. (1989) <i>Bosanski ejalet od Karlovačkog do Požarevačkog mira (1699-1718).</i> Sarajevo.
8. Sućeska, A. (1965) <i>Ajani, prilog izučavanju lokalne vlasti u našim zemljama za vrijeme Turaka.</i> Sarajevo.
9. Šabanović, H. (1982) <i>Bosanski pašaluk.</i> Sarajevo.
10. Filipović, N. (1955) „Odžakluk timari”. U: <i>POF V.</i>
11. Simpozij <i>Vlasi u XV i XVI vijeku</i> (1983), u: Radovi ANUBiH, LXXIII
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Šabanović, H. (1969) "Vojno uređenje Bosne od 1463. g do kraja XVI st". U: <i>GDI BiH XI</i>
2. Hadžibegić, H. (1966) <i>Glavarina u osmanskoj državi.</i> Sarajevo
3. Vasić, M. (1967) <i>Martolosi u jugoslovenskim zemljama pod turskom vladavinom.</i> Sarajevo
4. Filipović, N. (1952) "Pogled na osmanski feudalizam", u: <i>GDI BiH IV</i>
5. Filipović, N (1974) "Vlasi i uspostava timarskog sistema u Hercegovini", U: <i>Godišnjak ANUBiH, XII/10</i>
6. Sućeska, A. (1965) "O nastanku čifluka u našim zemljama", u: <i>GDI BiH XVI</i>
7. Sućeska, A. (1960) "Malikana", u: <i>POF 8-9</i>
8. Sućeska, A. (1966) "Seljačke bune u Bosni u 17 i 18 stoljeću", u: <i>GDI BiH XVII</i>
9. Sućeska, A. (1961), "Promjene u sistemu izvanrednog oporezivanja u Turskoj u XVII st." u: <i>POF X-XI</i>
10. Sućeska, A (1954) "Vakufski krediti u Sarajevu". u: <i>Godišnjak Pravnog fakulteta u Sarajevu II</i>
11. Grupa autora (1999) <i>Rudarstvo i metalurgija BiH od praistorije do početka XX vijeka.</i> Zenica
12. Đurđev, B. (1947) "O vojnicima". U: <i>GZM u Sarajevu, ns II</i>
13. Mujić, M. (1953) "Položaj cigana u jugoslovenskim zemljama pod osmanskom vlašću". U <i>POF III-IV</i>
14. Handžić, A. (1975) <i>Tuzla i njena okolina u XVI vijeku.</i> Sarajevo

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Političke ideologije u 20. stoljeću, FIL HIS 505
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP : (5P+1S+2V), 8 ECTS / DP : (3P+1S+1V), 5 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studente treba upoznati sa osnovnim pojmovima koji su vezani za diplomatsku historiju savremenog doba. U prvoj fazi, kroz promatranje tri političke scene koje su dominirale evropskom i svjetskom političkom pozornicom do završetka Drugog svjetskog rata (zemlje građanske demokratije: SAD, V. Britanija, Francuska; socijalizam kao nova ideologija; fašizam i njegovo mjesto u evropskoj i svjetskoj historiji do 1945.) studenti će se upoznati sa glavnim karakteristikama dominirajućih ideologija i njihovom utjecaju na tok evropske i svjetske historije, što će u većoj mjeri da doprinese razumijevanju današnjih odnosa u svijetu. U drugoj fazi se razmatra dalji razvoj liberalne demokratije i komunizma koji ide ka svome sutonu.
Način rada: Studenti će imati priliku prisustvovati predavanjima i seminarima iz ovog predmeta, a od njih će se zahtijevati i aktivno učešće u istim.
Seminar: Na početku svakog semestra student može odabrati temu koju je dužan pismeno obraditi, a potom usmeno izložiti pred grupom.
Vježbe: Rad na historijskim izvorima, stručnim časopisima, debate i diskusije.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. M. Freeden (ur.), <i>Političke ideologije: novi prikaz</i>, Algoritam, Zagreb, 2006;
2. J. Schwarzmantel, <i>Doba ideologije. Političke ideologije od Američke revolucije do postmodernih vremena</i>, AGM, Zagreb, 2006;
3. Dž. M. Roberts, <i>Evropa 1880-1945</i>, Beograd 2002;
4. H. Kisindžer, <i>Diplomatija</i>, Beograd 1999;
5. Giuseppe Boffa, <i>Povijest Sovjetskog Saveza</i>, Novi Sad, 1985;
6. Č. Popov, <i>Od Versaja do Danciga</i>, Novi Sad, 1976;
7. <i>Svijet nakon Drugog svjetskog rata, I-II</i>, Beograd 1975;
8. A. Mitrović, <i>Vreme netrpeljivih</i>; Beograd, 1974;
9. S. L. Salcberger, <i>Drugi svjetski rat</i>, Beograd 1970.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU

ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Savremena historija Bosne i Hercegovine; FIL HIS 514
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP : (3P+1S+2V), 6 ECTS / DP : (2P + 1S+ 1V), 4 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, seminar, vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Širenje spoznaja o posebnostima historije Bosne i Hercegovine u širem političkom kontekstu tokom 20 stoljeća.
Sadržaj predmeta: U okviru predavanja tretirat će se teme koje ukazuju na specifičnosti razvoja BiH tokom 20. st (položaj BiH u različitim državno-pravnim okvirima: prva Jugoslavija, NDH, druga Jugoslavija, položaj međunarodno priznate nezavisne države); Glavni politički procesi - politički život između dva svjetska rata i prijelomni događaji u političkom životu poslije Drugoga svjetskog rata; Modernizacija društva u BiH (od izrazito agrarnog prema industrijski razvijenom društvu – temeljna pitanja privrednog i socijalnog razvoja); Stanovništvo-nacionalna i vjerska struktura; položaj nacionalnih manjina i njihova uloga u integraciji BiH u šire svjetske procese; Odnosi sa islamskim svijetom; Ratovi na prostoru BiH tokom 20. st. (Drugi svjetski rat 1941-1945 i rat 1992-1995: kontekst, uzroci, ratna razaranja, privredne i demografske posljedice). Posebna pažnja će biti posvećena temama o okolnostima stvaranja nezavisne i međunarodno priznate države BiH (izazivanje kriza od sredine 80-ih, međunarodni kontekst rata u BiH, agresija 1992, genocid, izgradnja BiH poslije Dayton, Bosna i Hercegovina u globalizacijskim procesima). U okviru seminara svaki student će uz pomoć profesora raditi seminarski rad i braniti ga javno pred studentima. Rad će biti rađen na temelju objavljenih i neobjavljenih izvora, te štampe, s ciljem savladavanje kritike izvora, postavljanja istraživačkih pitanja i strukturiranja stručnoga rada. Na vježbama studenti će analizirati izvore koji su u vezi sa temama koje se obrađuju na predavanjima i seminarima.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. B. Krizman (1975), <i>Vanjska politika jugoslavenske države 1918 – 1941. Diplomatsko-historijski pregled</i>, Zagreb.
2. F. Jelić-Butić (1977), <i>Ustaše i NDH 1941.-1945</i>, Zagreb.
3. J. Tomasevich (1979), <i>Četnici u Drugom svjetskom ratu 1941 – 1945</i>, Zagreb.
4. B. Petranović (1988), <i>Istorija Jugoslavije 1918-1988. Knjiga I-III</i>, Beograd.
5. N. Šehić (1991), <i>Bosna i Hercegovina 1918.-1925</i>. Sarajevo.
6. Š. Filandra (1998), <i>Bošnjačka politika u XX stoljeću</i>, Sarajevo.
7. M. Abazović (1999), <i>Kadrovski rat za BiH (1945.- 1991.)</i>, Sarajevo.
8. E. Redžić (2001), <i>Sto godina muslimanske politike u BiH u tezama i kontroverzama istorijske nauke</i>, Sarajevo.
9. M. Minić (2002), <i>Ratovi u Hrvatskoj i BiH 1991-1995. Kako je uništena SFRJ</i>. Sarajevo-Minhen-Novi Sad -Zagreb.
10. S. M. Džaja (2004), <i>Politička realnost jugoslavenstva (1918-1991) s posebnim osvrtom na BiH</i>, Sarajevo – Zagreb.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. S. Čekić (2004), <i>Agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu – planiranje, priprema i izvođenje</i>, I-II, Sarajevo.
2. K. Bugarel (2004), <i>Bosna. Anatomija rata</i>, Beograd.
3. V. Katz (ur.) (2007), <i>Revizija prošlosti na prostorima bivše Jugoslavije</i>. Sarajevo.
4. S. P. Ramet (2009), <i>Tri Jugoslavije – Izgradnja države i izazov legitimacije 1918.-2005</i>. Zagreb.
5. N. Kisić Kolanović (2009), <i>Muslimani i hrvatski nacionalizam 1941.-1945</i>. Zagreb.
6. V. Katz (2011), <i>Društveni i ekonomski razvoj Bosne i Hercegovine 1945.-1953</i>. Sarajevo
7. H. Kamberović (2011), <i>Hod po trnju. Iz bosanskohercegovačke historije 20. stoljeća</i>. Sarajevo
8. Vidjeti i website Međunarodnog krivičnog tribunala i Međunarodne krizne grupe (www.crisweb.org)

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodika nastave historije za srednje škole II; FIL HIS 517
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, JP : (1P+1V), 4 ECTS / DP : (1P+1V) , 4 ETCS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Studenti stiču znanja iz Metodike nastave historije
Sadržaj predmeta: Tijekom IX semestra na predmetu metodika nastave historije treba kroz vježbe i hospitacije, primjenom suvremenih metodičkih standarda, studente osposobiti i pripremiti za samostalan rad s učenicima u gimnazijskom sustavu obrazovanja. Iz tog razloga potrebno je studentima objasniti potrebu i značaj pismenog pripremanja svakog nastavnog sata. Pri tom treba voditi računa o potpunoj artikulaciji nastavnog sata koji, kroz različite nastavne metode, treba zadovoljiti materijalne, funkcionalne i odgojne zadatke nastave historije. Također uvijek treba voditi računa o odabiru adekvatnog tipa nastavnog sata, oblika rada, metoda i nastavnih sredstava posebno kompjutera i mogućnosti koje u tom smislu nude. Važno je da učenike navikavaju na rad na historijskom tekstu ili dokumentu pri čemu, što je više moguće, pri tom inzistirati da se rad odvija kroz analizu, sintezu, generalizaciju i komparaciju kao osnovne misaone operacije. Po obavljenim pripremama svaki student će na fakultetu održati sat, koji će u svim segmentima, zbog što bolje edukacije, biti s kolegama prodiskutiran. Također će se, tijekom hospitacija, koordinirati s predmetnim nastavnikom, kako bi uvid u rad studenata bio cjelovit i učinkovit. Na kraju, po obavljenim hospitacijama, analizirat će se sve obavljene aktivnosti.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. T. I. Berend, <i>Historija – znanstvena disciplina i školski predmet</i>, Naše teme, XXVIII/4, 5, Zagreb 1984
2. <i>Zbornik radova: Jugoslovenski simpozij o nastavi historije</i>, Novi Sad, 1972;
3. V. Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998;
4. Rendić-Miočević, <i>Didaktičke inovacije u nastavi povijesti</i>, Zagreb 1989;
5. F. Isaković, <i>Ekskurzija kao oblik proširivanja i produbljivanja znanja u nastavi istorije</i>, <i>Nastava povijesti</i>, 1 i 2, Zagreb 1985;
6. B. Drašković, <i>Povijesna karta i povijesni atlas kao temeljna nastavna sredstva za snalaženje u prostornim promjenama u prošlosti</i>, <i>Nastava povijesti</i>, 1, Zagreb 1976.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Bosna i Hercegovina u međunarodnim odnosima u 19. stoljeću; FIL HIS 569a
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, (1P + 1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Osnovni ciljevi ovog izbornog kolegija su: da studenti steknu temeljna znanja o položaju Bosne i Hercegovine u međunarodnim odnosima u XIX stoljeću i da se osposobljavaju za kritičko vrednovanje historiografske literature.
Sadržaj predmeta: Nastava na ovom kolegiju organizira se kroz predavanja i vježbe. Tematski dio kolegija posvećen je definiranju uloge i mjesta Bosne i Hercegovine u politici velikih sila. Dio kolegija predviđen je za komparativno sagledavanje mjesta Bosne i Hercegovine u međunarodnoj politici i odnosima u XIX stoljeću (Istočno pitanje, BiH u istočnom pitanju, Osnivanje konzulata velikih sila u Bosni, Ciljevi velikih sila u Bosni – uporedna analiza, BiH u politici velikih sila u istočnoj krizi 1875-78, Velike sile i pitanje BiH na Berlinskom kongresu), a drugi dio za pojedinačno sagledavanje politika velikih sila prema Bosni i Hercegovini (Austrijska politika, Ruska politika, Britanska politika, Francuska politika, Pruska/Njemačka politika, Italijanska politika).
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. I. Tepić, <i>Bosna i Hercegovina u ruskim izvorima (1856-1878)</i>, Sarajevo 1988.
2. G. Jakšić, <i>Bosna i Hercegovina na Berlinskom kongresu</i>, Beograd 1955.
3. <i>Međunarodni naučni skup povodom: 100-godišnjice ustanka u BiH, drugim balkanskim zemljama i istočnoj krizi 1875-1878. godine</i>, I-III; Sarajevo 1977.
4. E. Radušić, <i>Bosna i Hercegovina u britanskoj politici od 1857. do 1878</i>, Sarajevo 2013.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Identiteti na Balkanu; FIL HIS 569b
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar, (1P +1V), 2 ECTS
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanje, vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Pokazati prirodu, uzroke i posljedice nacionalnih identiteta kao kolektivnih pojava na Balkanu.
Sadržaj predmeta: Obradivati će se tipologije identiteta, nacionalni i drugi identiteti, odnos nacije i nacionalizma, etnička osnova nacionalnih identiteta, nacionalni i vjerski identiteti, nacionalni i kulturni identiteti, odnos nacionalnog i regionalnog identiteta, političkih elita i nacionalnih, ali i drugih identiteta na Balkanu, pitanje identiteta svakodnevnice "običnih ljudi", odnos komunizma i nacionalnih identiteta kao i veza nacionalnih identiteta i balkanskih ratova s kraja 20. st. Težište predavanja bit će na odnosu etničkog i nacionalnog, te vjerskog i nacionalnog identiteta. Pitanja će se uglavnom fokusirati na pitanja identiteta na prostorima bivše Jugoslavije uz paralelnu analizu istih ili sličnih procesa u na širem balkanskom području.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Benedict Anderson (1990), <i>Nacija: zamišljena zajednica. Razmatranja o porijeklu i širenju nacionalizma</i>. Zagreb.
2. Robert D. Greenber (2005), <i>Jezik i identitet na Balkanu. Raspad srpsko-hrvatskoga</i>. Zagreb.
3. Hans-Ulrich Wehler (2005), <i>Nacionalizam. Povijest, oblici, posljedice</i>. Zagreb.
4. Antoni D. Smit (2010²), <i>Nacionalni identitet</i>. Beograd.
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. Filip Putinja i Žoslin Stref-Fenar (1997), <i>Teorije o etnicitetu</i>. Beograd.
2. Tone Bringa (1997), <i>Biti musliman na bosanski način</i>. Sarajevo.
3. Ger Dejjings (2005), <i>Religija i identitet na Kosovu</i>. Beograd.
4. Miroslav Hroch (2006), <i>Društveni preduvjeti nacionalnih preporoda u Europi</i>. Zagreb.
5. Marija Todorova (2006²), <i>Imaginarni Balkan</i>. Beograd.
6. Husnija Kamberović (ur.) (2009), <i>Rasprave o nacionalnom identitetu Bošnjaka</i>. Sarajevo.
7. Božidar Jezernik (ur.) (2010), <i>Imaginarni Turčin</i>. Beograd.

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU

Naziv predmeta i šifra : Odabrane teme iz primjenjene psihologije; FIL PSI 509
Semestar, broj sati i broj bodova : III semestar, JP : (1P + 1V) 3 ECTS / DP : (1P + 1V), 3 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje : 1 semestar
Tip kolegija : predavanja
Status predmeta : opći
Cilj predmeta : Glavni cilj predmeta je osposobiti studente nastavnčkih smjerova za kompetentno prakticanje osnovnih psiholoških principa učenja u podučavanja za različite starosne grupe učenika i studenata, te pripremanje, provođenje i evaluiranje procesa provjeravanja znanja i ocjenjivanja u obrazovnom procesu.
Sadržaj predmeta : Nastavničke kompetencije za 21.stoljeće - što je opis posla nastavnika i koji su zahtjevi radnog mjesta nastavnika u modernim sistemima obrazovanja. Osnovni ciljevi obrazovanja u 21.stoljeću - kompetencije, zapošljivost, mobilnost i socijalna uključenost kao ciljevi obrazovanja. Razlike u kognitivnim sposobnostima, socijalnim i emocionalnim karakteristikama djece i mladih. Provjeravanje znanja - osnovni pojmovi i izazovi u provjeravanju znanja. Povezanost provjera znanja sa ostalim elementima podučavanja. Konstrukcija testova objektivnog tipa sa pitanjima sa ponuđenim odgovorima i bez ponuđenih odgovora - pitanja višetrukkih izbora i višestrukkih odgovora, pitanja uparivanja i pitanja sa dvije alternative; pitanja sa krakim odgovorima. Esejska pitanja - konstrukcija, izrada kataloga odgovora i sistema bodovanja, ocjenjivanje esejskih pitanja. Važnost distraktora u pitanjima objektivnog tipa. Ocjenjivanje metrijskih karakteristika pitanja objektivnog tipa - indeks težine i indeks diskriminativnosti. Sistemi ocjenjivanja i formiranja završnih ocjena.
Preduvjeti za upis predmeta : nema
Način provjere znanja : Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV – a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura : <ol style="list-style-type: none">
1. Hwang, P. I Nilsson, B. (1995). <i>Razvojna psihologija. Od fetusa do odraslog</i>. Filozofski fakultet u Sarajevu. (poglavlja o školskoj djeci i adolescentima)
2. Mandić, P. I Gajanović, N. (1991). <i>Psihologija u službi učenja i nastave</i>. Grafokomers Tunjić.
3. Andrilović, V. I Čudina, M. (1985) <i>Psihologija učenja i nastave</i>. Školska knjiga Zagreb.
4. Dodatni materijali obezbijeđeni od nastavnika

FILOZOFSKI FAKULTET U SARAJEVU
ODSJEK ZA HISTORIJU

Naziv predmeta i šifra: Metodologija historijskih istraživanja; FIL HIS 536
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, JP : (4P), 6 ECTS / DP : (4P), 5 ECTS. Za dvopredmetni studij nastava i ispiti prilagođeni su nastavnom planu i programu.
Trajanje: 1 semestar
Tip kolegija: predavanja
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Metodološki osposobiti studenta za izradu magistarskog rada.
Sadržaj predmeta : Izbor teme za naučni rad. Radna hipoteza. Faze za pripremu i izvođenje naučnih istraživanja. Istraživački postupak. Struktura naučnog rada: naziv teme, izvodi ili sažetak, uvod, prezentiranje rezultata istraživanja, zaključak. Citiranje izvora i literature. Izrada bibliografije. Priprema rada za objavljivanje. Nastava će biti organizirana kroz predavanja nositelja predmeta a u njezinu izvođenju studenti aktivno sudjeluju.
Preduvjeti za upis predmeta: nema
Način provjere znanja: Provjera znanja vršit će se u skladu sa važećim zakonom i Odlukom NNV-a. U Silabusima za svaku akademsku godinu precizno će biti prikazani svi oblici provjere znanja, postupak provjere znanja i ocjenjivanja, kao i skala ocjenjivanja.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none">
1. M. Šamić, <i>Kako nastaje naučno djelo</i>, Sarajevo 1990;
2. M. Sarić, <i>Opšti principi naučnog rada</i>, Drugo dopunjeno izdanje, Beograd 1999;
3. M. Weber, <i>Metodologija društvenih nauka</i>, Zagreb 1986;
4. F. Brodel, <i>Spisi o istoriji</i>, Beograd 1992.